На основу члана 77. став 1. алинеја 35. Статута Природно-математичког факултета у Нишу, Универзитета у Нишу, Наставно-научно веће Природно-математичког факултета у Нишу, Универзитета у Нишу, на седници одржаној дана 30.9.2026. године доноси

О Д Л У К У

I

УСВАЈАЈУ СЕ Стандарди и поступци обезбеђења квалитета Природно-математичког факултета у Нишу, Универзитета у Нишу, заводни број: 1758/2-01 од 30.09.2026. године.

II

Стандарди и поступци обезбеђења квалитета Природно-математичког факултета у Нишу, заведен под бројем: 1758/2-01 од 30.09.2026. године, саставни је део ове одлуке.

III

Одлуку доставити: продекану за обезбеђење квалитета, Служби за опште и правне послове и архиви Секретаријата Факултета.

НАСТАВНО-НАУЧНО ВЕЋЕ ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКОГ ФАКУЛТЕТА У НИШУ

Број: 1758/1-01
У Нишу:30.09.2026. године

Председник Наставно-научног већа
ДЕКАН

Проф. др Мића Станковић

УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ
ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ
ПРИРОДНО - МАТЕМАТИЧКИ
ФАКУЛТЕТ У НИШУ
Број: 1758/2-01
Датум: 30.9.2026.
НИШ

СТАНДАРДИ И ПОСТУПЦИ ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКОГ ФАКУЛТЕТА У НИШУ

Ревидирана радна верзија усклађена са важећим Статутом Факултета и актима система обезбеђења квалитета

Ниш, 2026. године

УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Природно-математички факултет у Нишу (у даљем тексту: Факултет) трајно је опредељен за развој културе квалитета и континуирано унапређење свих области свог рада. Овим документом утврђују се стандарди, поступци, одговорности и механизми за праћење, вредновање, обезбеђење и унапређење квалитета.

Документ се примењује заједно са Стратегијом обезбеђења квалитета, Акционим планом за спровођење Стратегије, документом Мере и субјекти обезбеђења квалитета, Статутом Факултета и другим општим актима којима се уређују поједине области рада.

Систем обезбеђења квалитета заснива се на начелима законитости, одговорности, транспарентности, укључивања запослених и студената, доношења одлука на основу података, периодичног преиспитивања резултата и континуираног унапређења.

1. ОПРЕДЕЉЕЊЕ ФАКУЛТЕТА ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА

1.1. Политика квалитета

Факултет је трајно опредељен да обезбеђује, прати и унапређује квалитет студијских програма, наставног процеса, научноистраживачког и стручног рада, наставника и сарадника, студената, уџбеника и литературе, библиотечких и информационих ресурса, управљања и ненаставне подршке, простора и опреме, финансирања и свих других активности од значаја за остваривање његове мисије.

1.2. Циљеви унапређења квалитета

- континуирано унапређење квалитета образовне, научноистраживачке и стручне делатности;
- усклађивање рада Факултета са важећим прописима и стандардима високог образовања;
- развој студијских програма заснованих на савременим научним сазнањима, потребама студената, друштва и тржишта рада;
- подстицање академског интегритета, одговорности, отворености и културе квалитета;
- активно укључивање студената, запослених и релевантних спољних заинтересованих страна у процесе вредновања и унапређења квалитета;
- обезбеђивање услова за континуирано стручно и научно усавршавање запослених.

1.3. Јединство образовног, научноистраживачког и стручног рада

Факултет обезбеђује повезаност образовне, научноистраживачке и стручне делатности. Садржаји предмета и студијских програма ослањају се на савремена научна достигнућа, а резултати истраживања, стручног рада и сарадње са другим институцијама користе се за унапређење наставе.

1.4. Култура квалитета

Култура квалитета развија се кроз јасно утврђене одговорности, доступност релевантних информација, редовно вредновање, стручне расправе, едукацију запослених и студената и примену превентивних и корективних мера.

2. МЕРЕ ЗА ОБЕЗБЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА

2.1. Документа система квалитета

Основна документа система обезбеђења квалитета су: Стратегија обезбеђења квалитета, Стандарди и поступци обезбеђења квалитета, Мере и субјекти обезбеђења квалитета, Акциони план за спровођење Стратегије, извештаји о самовредновању, извештаји о реализацији акционих планова и друга акта Факултета из области квалитета.

Документа се периодично преиспитују и ревидирају када то захтевају промене прописа, стандарда, организације Факултета, резултати самовредновања, препоруке спољашње провере квалитета или утврђене потребе за унапређењем.

2.2. Поступак припреме и праћења стратешких докумената

Стратегија обезбеђења квалитета доноси се следећим поступком:

- Одбор за обезбеђење квалитета припрема предлог Стратегије за обезбеђење квалитета
- Центар за обезбеђење квалитета разматра и утврђује предлог Стратегије за обезбеђење квалитета
- Припремљен предлог разматра Наставно-научно веће;
- Наставно-научно веће усваја предлог или предлаже измене и допуне документа;
- Одбор за обезбеђење квалитета разматра предложене измене и коригује текст документа;
- Наставно-научно веће прихвата предлог и предаје га Савету Факултета на разматрање;
- Савет Факултета доноси Одлуку о прихватању документа или предлаже измене и допуне документа;
- Одбор за обезбеђење квалитета разматра предложене измене, коригује текст документа и враћа га Савету на усвајање;
- Савет Факултета доноси Одлуку о прихватању документа.

Стратегија обезбеђења квалитета има карактер трајног стратешког документа. Њена адекватност и актуелност периодично се преиспитују, а ревизија се врши по потреби, нарочито у случају измене релевантних прописа и стандарда, промена у стратешким опредељењима Факултета или на основу резултата самовредновања и спољашње провере квалитета.

Мере и субјекти обезбеђења квалитета доносе се следећим поступком:

- Одбор за обезбеђење квалитета припрема предлог Мера и субјеката обезбеђења квалитета;
- Центар за обезбеђење квалитета разматра и утврђује предлог Мера и субјеката обезбеђења квалитета;
- Припремљен предлог разматра Наставно-научно веће;
- Наставно-научно веће усваја предлог или предлаже измене и допуне документа;
- Одбор за обезбеђење квалитета разматра предложене измене и коригује текст документа;
- Наставно-научно веће прихвата предлог и предаје га Савету Факултета на разматрање;
- Савет Факултета доноси Одлуку о прихватању документа или предлаже измене и допуне документа;
- Одбор за обезбеђење квалитета разматра предложене измене, коригује текст документа и враћа га Савету на усвајање;
- Савет Факултета доноси Одлуку о прихватању документа.

Мере и субјекти обезбеђења квалитета су саставни део Стратегије обезбеђења квалитета тако да се као и Стратегија периодично преиспитују и ревидирају по потреби.

Акциони план за спровођење стратегије обезбеђења квалитета доноси се на следећи начин:

- Одбор за обезбеђење квалитета припрема предлог Акционог плана за спровођење Стратегије обезбеђења квалитета;
- Центар за обезбеђење квалитета разматра и усваја предлог Акционог плана за спровођење Стратегије обезбеђења квалитета;
- Припремљен предлог разматра Наставно-научно веће;
- Наставно-научно веће усваја предлог или предлаже измене и допуне документа;
- Одбор за обезбеђење квалитета разматра предложене измене и коригује текст документа;
- Наставно-научно веће доноси Одлуку о његовом усвајању.

Акциони план за спровођење стратегије обезбеђења квалитета се доноси за период од једне школске године и подлеже годишњој анализи и ревизији.

Стандарди и поступци обезбеђења квалитета Природно-математичког факултета у Нишу доносе се на следећи начин:

- Одбор за обезбеђење квалитета припрема предлог Стандарда и поступака обезбеђења квалитета.
- Центар за обезбеђење квалитета разматра и усваја предлог Стандарда и поступака обезбеђења квалитета.
- Припремљен предлог разматра Наставно-научно веће;

- Наставно-научно веће усваја предлог или предлаже измене и допуне документа;
- Одбор за обезбеђење квалитета разматра предложене измене и коригује текст документа;
- Наставно-научно веће доноси Одлуку о његовом усвајању.

Стандарди и поступци обезбеђења квалитета Природно-математичког факултета у Нишу се периодично преиспитују и ревидирају по потреби.

2.3. Основне мере за унапређење квалитета су:

- редовно самовредновање Факултета и студијских програма;
- континуирано прикупљање и анализа података и индикатора квалитета;
- студентско вредновање наставе, наставника, сарадника, студијских програма, услова студирања и других аспеката рада;
- праћење успешности студирања, пролазности, трајања студија и исхода учења;
- периодично преиспитивање и унапређење студијских програма;
- праћење квалитета научноистраживачког и стручног рада;
- праћење кадровских, просторних, техничких, библиотечких, информационих и финансијских услова;
- укључивање студената, алумни популације, послодаваца и других заинтересованих страна;
- утврђивање превентивних и корективних мера и праћење њихове реализације;
- јавно објављивање релевантних информација о квалитету, у складу са прописима и актима Факултета.

3. СИСТЕМ ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА

3.1. Субјекти система обезбеђења квалитета

Субјекти обезбеђења квалитета су органи Факултета, Центар за обезбеђење квалитета, Одбор за обезбеђење квалитета, комисије за обезбеђење квалитета департмана, департмани и њихове организационе јединице, стручне службе, наставници, сарадници, истраживачи, ненаставно особље, студенти, Студентски парламент, Савет послодаваца и други субјекти одређени општим актима Факултета.

3.2. Центар за обезбеђење квалитета

Центар за обезбеђење квалитета (у даљем тексту **Центар**) је организациона јединица Факултета задужена за спровођење активности усмерених на праћење, обезбеђење и унапређење квалитета у свим аспектима рада. Центар обавља и административне и организационе послове који се односе на самовредновање, акредитацију студијских програма и установе и унапређење квалитета наставе, студијских програма и услова

рада. У састав Центра улазе сви чланови комисија за обезбеђење квалитета департмана, секретар Центра, референт за наставу и студентска питања и два студента.

Центар, у складу са Статутом:

- разматра и утврђује предлог Стратегије за обезбеђење квалитета;
- прати спровођење Стратегије и управљање квалитетом;
- дефинише политику обезбеђења квалитета;
- усваја акционе планове за унапређење квалитета;
- подстиче дискусије о квалитету и промовише културу квалитета;
- предлаже правилник о обезбеђењу квалитета;
- спроводи самовредновање и израђује извештаје о самовредновању;
- утврђује стандарде, критеријуме и индикаторе квалитета органа управљања, стручних тела, организационих јединица и Секретаријата;
- координира анкетирање и анализу квалитета свих аспеката рада;
- анализира прикупљене податке, процењује квалитет, даје препоруке за унапређење и надгледа њихову примену;
- даје мишљење о квалитету општих аката Факултета;
- одређује начин вредновања квалитета наставног рада приликом избора у звања;
- подстиче стручно усавршавање у области обезбеђења квалитета;
- доноси пословник о свом раду и друга акта из свог делокруга;
- подноси годишњи извештај о свом раду Наставно-научном већу.

3.3. Одбор за обезбеђење квалитета

Одбор за обезбеђење квалитета (у даљем тексту **Одбор**) је стручни орган Факултета који заузима ставове, даје предлоге и покреће иницијативе у вези са радом Центра за обезбеђење квалитета. Његова улога је првенствено планска, аналитичка, иницијативна и саветодавна. Одбор чине председници комисија за обезбеђење квалитета департмана, продекан за обезбеђење квалитета и два студента.

Одбор, у складу са Статутом:

- планира и анализира поступке вредновања система високог образовања и научноистраживачког рада и управља тим поступцима;
- припрема предлог Стратегије за обезбеђење квалитета и предлог Акционог плана;
- покреће иницијативе и даје предлоге за унапређење квалитета;
- припрема предлоге побољшања стандарда, процедура и метода провере квалитета;
- разматра извештаје о редовном самовредновању;
- предлаже, по потреби, ванредно самовредновање у појединим областима;
- предлаже спољашњу проверу квалитета;
- прати остваривање Стратегије, стандарда и процедура и предлаже мере за отклањање уочених слабости;

- обавља друге послове утврђене Статутом и општим актима Факултета.

3.4. Комисије за обезбеђење квалитета департмана

Комисије за обезбеђење квалитета департмана (у даљем тексту КОКД) учествују у разматрању података из области квалитета на нивоу департмана, сачињавају извештаје и предлажу мере за унапређење квалитета. КОКД чине 3 наставника или истраживача и 2 студента.

3.5. Разграничење одговорности

Одбор припрема предлоге, анализира, заузима ставове и иницира унапређења, док Центар оперативно спроводи активности система квалитета, координира самовредновање и вредновање, анализира податке, прати спровођење Стратегије и надгледа примену препорука. Надлежни органи Факултета разматрају и доносе одлуке у оквиру својих статутарних овлашћења.

4. КВАЛИТЕТ СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА

Стандард: *Факултет обезбеђује квалитет студијских програма кроз њихово планирање, праћење, периодично вредновање и унапређење, уз проверу усклађености циљева, исхода учења, садржаја, метода наставе, начина оцењивања, оптерећења студената и потребних ресурса.*

Факултет редовно и систематски проверава циљеве, структуру и садржај студијских програма, исходе учења и компетенције које студенти стичу, оптерећење студената изражено у ЕСПБ бодовима, методе наставе и оцењивања, квалитет и савременост садржаја предмета, као и расположиве кадровске, просторне и друге ресурсе потребне за њихову реализацију.

4.1. Обезбеђивање квалитета студијских програма

Факултет обезбеђује да сваки студијски програм има јасно дефинисану сврху и циљеве, исходе учења и компетенције дипломираних студената, структуру и садржај курикулума, услове уписа и напредовања студената, методе извођења наставе и оцењивања, као и одговарајуће наставне, кадровске, просторне, техничке, библиотечке и информационе ресурсе.

Квалитет студијских програма обезбеђује се њиховим усклађивањем са савременим научним и стручним достигнућима, стандардима високог образовања, одговарајућим студијским програмима у земљи и иностранству, као и потребама друштва и тржишта рада.

У поступку обезбеђења и унапређења квалитета студијских програма учествују наставници и сарадници, студенти, дипломирани студенти, послодавци и други релевантни субјекти, у складу са својим надлежностима.

4.1.1. Доступност, садржај и структура студијских програма

Студијски програми Природно-математичког факултета у Нишу представљају повезане и усклађене целине којима су дефинисани сврха и циљеви програма, исходи

учења и компетенције студената, структура и садржај курикулума, услови уписа, начин извођења наставе и вредновања постигнућа студената, као и други елементи утврђени важећим прописима и стандардима за акредитацију студијских програма.

Факултет континуирано прати савремена научна и стручна достигнућа и, у складу са резултатима праћења квалитета, потребама студената, развојем одговарајућих научних области и потребама друштва и тржишта рада, унапређује своје студијске програме.

Актуелне информације о акредитованим студијским програмима јавно су доступне на интернет страници Факултета.

4.1.2. Основни елементи студијског програма

Студијски програм, у складу са важећим прописима и стандардима, садржи нарочито:

- назив, врсту и ниво студија;
- сврху и циљеве студијског програма;
- исходе учења и компетенције које студент стиче завршетком студија;
- академски, односно научни назив који се стиче;
- услове за упис и напредовање студената;
- трајање студија и укупан број ЕСПБ бодова;
- структуру курикулума са обавезним и изборним предметима;
- начин извођења наставе и оцењивања студената;
- стручну праксу и завршни рад, када су предвиђени студијским програмом;
- друге елементе прописане стандардима за акредитацију одговарајуће врсте и нивоа студија.

4.1.3. Спецификације предмета

За сваки предмет у оквиру студијског програма утврђује се спецификација која садржи податке о називу и статусу предмета, наставнику односно наставницима и сарадницима ангажованим у настави, броју ЕСПБ бодова, циљевима и исходима предмета, садржају, облицима и методама извођења наставе, начину вредновања рада студената, препорученој литератури и другим подацима утврђеним важећим стандардима и актима Факултета.

Спецификације предмета редовно се ажурирају у складу са одобреним изменама студијског програма и доступне су студентима путем информационог система и/или интернет странице Факултета.

4.1.4. Стручна пракса

Када је стручна пракса предвиђена студијским програмом, њен садржај, циљеви, исходи, обим, начин реализације и вредновања утврђују се студијским програмом и одговарајућом спецификацијом стручне праксе.

4.2. Праћење и унапређење квалитета студијских програма

Факултет систематски прати, вреднује и унапређује квалитет студијских програма које реализује. Студијски програми се континуирано преиспитују у складу са резултатима њихове реализације, развојем науке и струке и потребама студената и других заинтересованих страна.

Праћење квалитета студијских програма заснива се нарочито на **анализи реализације наставе и успешности студената, резултатима студентског вредновања, извештајима комисија за обезбеђење квалитета департмана, предлозима наставника и сарадника и других стручних тела, као и повратним информацијама дипломираних студената и послодаваца**.

На основу резултата праћења могу се предлагати мере за унапређење, као и измене и допуне предмета и/или студијског програма.

Предлог измене студијског програма или појединачног предмета покреће се и разматра у складу са **Правилником о начину промене акредитованог студијског програма** и другим важећим актима Факултета. Предлози промена заснивају се, између осталог, на извештајима о реализованој настави, резултатима студентског вредновања, извештајима тела за обезбеђење квалитета и предлозима наставника, сарадника и Студентског парламента.

О предложеним изменама одлучује **Наставно-научно веће Факултета**, у оквиру својих надлежности. Усвојене измене уносе се у одговарајућу документацију студијског програма и информациони систем Факултета, а студентима се обезбеђује доступност ажурираних информација о студијском програму.

Ефекти спроведених измена прате се у наредном периоду реализације студијског програма. Уколико резултати праћења покажу да извршене измене нису довеле до очекиваног унапређења квалитета, може се покренути нови поступак преиспитивања и измене.

4.3. Учешће студената, дипломираних студената, послодаваца и других заинтересованих страна у праћењу и унапређењу квалитета студијских програма

Факултет обезбеђује укључивање студената, дипломираних студената, послодаваца и других релевантних заинтересованих страна у праћење и унапређење квалитета студијских програма.

Мишљења и подаци од значаја за процену квалитета студијских програма прикупљају се путем **студентског вредновања, анкетирања дипломираних студената и послодаваца, рада Савета послодаваца**, као и других одговарајућих облика консултовања заинтересованих страна.

4.3.1. Процедура анкетирања

Поступак електронског анкетирања на Природно-математичком факултету у Нишу је дефинисан Правилником о спровођењу електронског анкетирања на Природно-математичком факултету.

Студентским анкетирањем прикупљају се подаци о квалитету студијских програма, наставног процеса, рада наставника и сарадника, условима студирања и другим аспектима значајним за квалитет образовања.

Анкетирањем дипломираних студената прикупљају се повратне информације о квалитету завршеног студијског програма, стеченим компетенцијама и њиховој применљивости у даљем образовању и професионалном раду. Анкетирање дипломираних студената се врши периодично.

Анкетирањем послодаваца и кроз рад **Савета послодаваца** прибављају се информације о компетенцијама дипломираних студената, потребама тржишта рада и могућностима унапређења студијских програма. Анкетирање послодаваца се врши периодично.

Центар спроводи и разматра резултате анкетирања. Секретар Центра у сарадњи са продеканом за обезбеђење квалитета и Информатичким центром Факултета спроводи електронско анкетирање студената два пута годишње. Резултате анкетирања обрађују КОКД и праве Извештаје на нивоу департмана. Секретар Центра обједињује све Извештаје у јединствени Извештај на нивоу Факултета и шаље га Одбору на разматрање. Након разматрања и усвајања Извештаја Одбор прослеђује Извештај Наставно-научном већу на финално усвајање. Након усвајање од стране Наставно-научног већа Извештај се поставља на сајт факултета.

Факултет периодично врши и **поређење студијских програма са одговарајућим студијским програмима других високошколских установа у земљи и иностранству**, а резултати поређења користе се као један од основа за њихово преиспитивање и унапређење.

Резултати свих наведених облика вредновања и консултовања користе се при периодичном преиспитивању студијских програма и, када је потребно, покретању поступка њихових измена и допуна.

5. КВАЛИТЕТ НАСТАВНОГ ПРОЦЕСА

Стандард: *Квалитет наставног процеса обезбеђује се његовим планирањем, редовним праћењем и вредновањем, професионалним и одговорним радом наставника и сарадника, применом одговарајућих метода наставе и оцењивања, повезивањем теоријских знања са практичним и истраживачким радом, као и континуираним унапређењем наставе на основу резултата вредновања.*

5.1. Организација и реализација наставног процеса

Наставни процес на Факултету реализује се у складу са акредитованим студијским програмима, спецификацијама предмета, планом извођења наставе, календаром рада и распоредом наставе.

Наставни процес обухвата предавања, вежбе, консултације, менторски рад, лабораторијску, практичну и теренску наставу, стручну праксу, самостални и истраживачки рад студената, као и друге облике наставе предвиђене студијским

програмом. Организовање и полагање испита спроводи се у складу са законом и општим актима Факултета.

Пре почетка, односно на почетку реализације наставе на предмету, студентима се обезбеђују информације о циљевима и исходима учења, садржају предмета, облицима и методама наставе, обавезама студената, начину праћења њиховог рада, критеријумима и начину оцењивања и препорученој литератури.

Избор изборних предмета и модула врши се у складу са студијским програмом и процедурама Факултета, уз благовремено информисање студената о условима избора.

5.2. Квалитет извођења наставе

Наставници и сарадници дужни су да наставу реализују професионално и одговорно, у складу са утврђеним планом рада, уз коректан однос према студентима и поштовање принципа академског интегритета.

Садржаји и методе наставе континуирано се унапређују у складу са савременим научним и стручним достигнућима, специфичностима научне области и могућностима примене савремених наставних и информационо-комуникационих технологија.

Настава треба да подстиче активно учешће студената, критичко мишљење, самосталан рад, решавање проблема и примену стечених знања и вештина. Када природа предмета то омогућава, теоријска знања повезују се са практичним, лабораторијским, теренским и истраживачким радом.

Наставни материјали и информације потребне за савладавање предмета доступни су студентима путем одговарајућих информационих и комуникационих система Факултета.

5.3. Праћење реализације и квалитета наставног процеса

Факултет систематски прати реализацију и квалитет наставног процеса током школске године.

Праћење обухвата нарочито:

- реализацију наставе у складу са распоредом и планом рада;
- квалитет наставних метода и садржаја;
- доступност наставника и сарадника студентима;
- квалитет комуникације и односа према студентима;
- начин праћења рада и оцењивања студената;
- резултате студентског вредновања;
- пролазност и успешност студената;
- примедбе, предлоге и друге релевантне показатеље квалитета наставног процеса.

КОКД разматрају резултате вредновања наставног процеса од стране студената који се односе на одговарајући департман и у оквиру својих надлежности, сачињавају извештаје и предлажу мере за унапређење.

Центар координира поступке вредновања и анализу података о квалитету наставног процеса, процењује квалитет, даје препоруке за његово унапређење и прати реализацију препоручених мера.

Одбор у оквиру својих надлежности, разматра релевантне резултате и извештаје, прати остваривање стандарда и поступака обезбеђења квалитета и предлаже мере за отклањање уочених слабости.

Декан, продекан за наставу, управници департмана и други надлежни субјекти предузимају одговарајуће мере у оквиру својих надлежности када резултати праћења укажу на потребу за унапређењем наставног процеса.

5.4. Практична и теренска настава и стручна пракса

Практична, лабораторијска, теренска настава и стручна пракса организују се када су предвиђене студијским програмом, у складу са циљевима и исходима учења одговарајућег предмета односно студијског програма. Студенти се благовремено упознају са циљевима, садржајем, начином реализације, обавезама и начином вредновања ових облика наставе. Када се стручна пракса или други облик практичне наставе реализује у другој установи или организацији, Факултет сарађује са том установом у организацији и праћењу реализације праксе. Квалитет стручне праксе и других облика практичне наставе прати се на основу извештаја одговорних наставника/координатора, повратних информација студената и, када је применљиво, мишљења институција у којима се пракса реализује. Резултати вредновања користе се за унапређење организације, садржаја и исхода практичне наставе.

5.5. Праћење рада и оцењивање студената

Праћење рада и оцењивање студената саставни су део реализације сваког предмета и спроводе се у складу са студијским програмом, спецификацијом предмета и општим актима Факултета. Критеријуми, начин и поступак оцењивања морају бити унапред познати студентима, јасни, објективни и усклађени са циљевима и исходима учења предмета.

Рад студента прати се током наставе, кроз предиспитне обавезе и завршни испит, у складу са природом предмета и његовом спецификацијом. Однос бодова остварених кроз предиспитне обавезе и на завршном испиту утврђује се у складу са важећим прописима и студијским програмом. Факултет прати квалитет оцењивања анализом резултата студентског вредновања, успешности и пролазности студената, расподеле оцена и других релевантних показатеља.

У случају уочавања значајних одступања или неправилности у начину оцењивања, надлежни субјекти анализирају узроке и предлажу одговарајуће мере за унапређење.

5.6. Вредновање квалитета наставног процеса

Квалитет наставног процеса систематски се вреднује путем анкета и других облика прикупљања података, у складу са Стратегијом обезбеђења квалитета, Акционим планом, одговарајућим правилницима и другим актима Факултета.

Студентско вредновање обухвата одговарајуће аспекте квалитета студијских програма, наставног процеса, рада наставника и сарадника, услова студирања и рада Факултета.

Анкетирање студената спроводи се по правилу два пута у току школске године, на крају јесењег и пролећног семестра, односно у динамици утврђеној важећим актима и Акционим планом Факултета. Поступак анкетирања ближе је уређен у тачки 4.3.1. ових Стандарда и поступака и одговарајућим општим актима Факултета.

Резултати вредновања користе се за идентификовање добрих пракси и уочених недостатака, планирање и спровођење мера за унапређење квалитета и праћење ефеката предузетих мера.

Релевантни збирни резултати вредновања и извештаји објављују се односно чине доступним у складу са прописима и општим актима Факултета, уз заштиту података о личности.

6. КВАЛИТЕТ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ И СТРУЧНОГ РАДА

Стандард: *Факултет континуирано подстиче, прати и унапређује квалитет научноистраживачког и стручног рада, обезбеђује његову повезаност са образовном делатношћу и ствара услове за развој истраживачких капацитета, у складу са својом мисијом, Стратегијом обезбеђења квалитета и другим стратешким и развојним документима Факултета.*

6.1. Циљеви и области научноистраживачког и стручног рада

Факултет обавља научноистраживачку и стручну делатност у научним областима за које је акредитован и у којима остварује образовну и истраживачку делатност.

Циљеви научноистраживачког и стручног рада усклађени су са мисијом и стратешким циљевима Факултета, развојем одговарајућих научних области, националним и међународним приоритетима у науци и високом образовању и потребама друштва.

Факултет подстиче развој квалитетних и међународно препознатљивих истраживања, интердисциплинарну и мултидисциплинарну сарадњу, примену резултата истраживања, развој младих истраживача и укључивање студената у научноистраживачки рад.

6.2. Планирање научноистраживачког рада

Факултет перманентно осмишљава, припрема и реализује научне и стручне програме и пројекте. У осмишљавању и планирању ових програма учествују сви наставници и сарадници, а читавим процесом координира продекан за научно- истраживачки рад.

Наставно-научно веће:

- на предлог продекана за научноистраживачки рад усваја Програм научноистраживачког рада, који је саставни део годишњег програма рада Факултета;

- на предлог продекана за научноистраживачки рад усваја Програм развоја научноистраживачког подмлатка;
- ствара потребне услове за научноистраживачки рад наставника и сарадника и у оквиру докторских академских студија;
- укључује резултате научноистраживачког рада у наставни процес;
- финансијски и организационо подржава наставнике и сараднике у реализацији научноистраживачког рада;
- успоставља и продубљује сарадњу са научноистраживачким установама у земљи и иностранству;
- подржава наставнике и сараднике који аплицирају за учешће на научноистраживачким и развојним пројектима у земљи и иностранству.

6.2.1. Пројекти и међународна сарадња

Факултет се, у складу са својим могућностима, јавља на конкурсе и јавне позиве Министарства науке, технолошког развоја и иновација и интернационалне програме. Међународна сарадња, као и сарадња са сродним факултетима у земљи, одвија се у оквиру заједничких пројеката и програма, организације научних скупова, размене часописа и других активности релевантних за научноистраживачки рад.

Факултет има правилнике и поступке који регулишу начин регистровања, финансирања и реализације пројеката наставника и сарадника Факултета.

6.2.2. Научни скупови / конференције

Факултет је организатор различитих научних скупова националног или међународног карактера. Научни скупови улазе у годишњи план рада Факултета. Факултет конкурише код Министарства за науку, технолошки развој и иновације за суфинансирање научних скупова међународног и националног ранга. Програме скупова верификује Наставно-научно веће Факултета. Усклађеност са научним стандардима утврђује Научни одбор скупа. Резултати научних скупова презентују се научној јавности у посебним зборницима радова или у научним часописима Факултета.

6.3. Оцењивање обима и квалитета рада

Евалуацију обима и квалитета научноистраживачког рада Факултета врше департмани, а потом и Наставно-научно веће Факултета једном годишње, на основу извештаја о раду департмана и Годишњег извештаја о раду Факултета. Анализа обухвата:

- праћење успеха сарадника на мастер и докторским студијама;
- број објављених радова у релевантним часописима;
- број радова наставника и сарадника изложених на конференцијама у земљи и иностранству;
- праћење и оцену квалитета рада на пројектима;
- број и ранг новопријављених (одобрених) пројеката;
- остале облике научноистраживачког и стручног рада.

Департмани, Наставно-научно веће и Савет Факултета деканату достављају своје предлоге мера за побољшање обима и квалитета научноистраживачког и стручног рада.

Деканат анализира предлоге и предузима одговарајуће мере.

Факултет подстиче запослене наставнике и сараднике да се баве научноистраживачким радом и да што чешће објављују резултате свога рада на начин регулисан одговарајућим документима: Програм развоја научноистраживачког подмлатка и План научноистраживачког рада.

6.4. Издавачка делатност

Факултет обавља издавачку делатност у оквиру своје укупне делатности. Факултет припрема и објављује наставне, научне и стручне публикације, периодику и информативне публикације. Издавачка делатност уређена је *Правилником о издавачкој делатности* и другим актима Факултета и Универзитета.

Факултет има план подизања рејтинга часописа које објављује. О подизању рејтинга часописа старају се декан, продекан за научноистраживачки рад и главни и одговорни уредници часописа.

Факултет подстиче учешће на домаћим и међународним пројектима, мобилност, интердисциплинарну сарадњу, укључивање младих истраживача и студената и коришћење савремене истраживачке инфраструктуре.

6.5. Интеграција са наставом

Резултати истраживања укључују се у наставне садржаје, посебно на мастер и докторским студијама, чиме се обезбеђује савременост наставе.

6.6. Академски интегритет

Научноистраживачки и стручни рад заснива се на принципима академског интегритета, етике и одговорног истраживања.

Наставници, сарадници, истраживачи и студенти дужни су да поштују етичке принципе и правила академског интегритета у планирању, реализацији, публиковању и коришћењу резултата научноистраживачког и стручног рада.

7. КВАЛИТЕТ НАСТАВНИКА И САРАДНИКА

Стандард: *Факултет обезбеђује квалитет наставника и сарадника применом транспарентних критеријума избора, праћењем наставног и научног рада и подстицањем континуираног професионалног развоја.*

7.1. Избор наставника и сарадника

Факултет обезбеђује квалитет наставника и сарадника доследном применом услова, критеријума и поступака за избор у звања и заснивање радног односа, у складу са Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Нишу, Статутом Факултета и одговарајућим општим актима Универзитета и Факултета. Поступак избора наставника

и сарадника спроводи се јавно и транспарентно, уз доследну примену прописаних критеријума.

Потребу за избором наставника и сарадника утврђује одговарајући департман, на основу планирања радног оптерећења наставника и сарадника. Одлуку о расписивању конкурса доноси декан, на предлог већа одговарајућег департмана. Факултет води адекватну кадровску политику, са циљем обезбеђења квалитетног наставничког и сарадничког кадра и несметане реализације акредитованих студијских програма.

Приликом избора наставника вреднују се испуњеност прописаних услова за избор у одговарајуће звање, резултати научноистраживачког и стручног рада, педагошке компетенције и резултати наставног рада, допринос развоју наставе и студијских програма, учешће у развоју научноистраживачког подмлатка, као и други показатељи утврђени важећим критеријумима за избор у звање.

Резултати студентског вредновања педагошког рада наставника узимају се у обзир приликом избора у звање, у складу са важећим прописима и општим актима Универзитета и Факултета.

Приликом избора сарадника вреднују се испуњеност прописаних услова за избор у одговарајуће звање, резултати постигнути током студија, научноистраживачке и стручне активности, способности и компетенције релевантне за извођење наставе, као и други критеријуми утврђени важећим прописима и општим актима.

Факултет кадровску политику заснива на потребама реализације студијских програма, одговарајућем наставном оптерећењу и структури наставног кадра, развоју научних области и обезбеђивању континуитета наставног и научноистраживачког рада. Посебна пажња посвећује се развоју и напредовању младих кадрова и благовременој обнови наставног и истраживачког кадра.

7.2. Праћење и вредновање рада наставника и сарадника

Факултет систематски прати и вреднује наставни, научноистраживачки и стручни рад наставника и сарадника, као и њихов допринос развоју студијских програма, унапређењу наставног процеса и остваривању циљева Факултета.

Праћење и вредновање рада наставника и сарадника заснива се на подацима о реализацији наставе, резултатима студентског вредновања педагошког рада, резултатима научноистраживачког и стручног рада, учешћу у пројектима и другим облицима научне и стручне сарадње, као и другим релевантним показатељима. Подаци о раду наставника и сарадника разматрају се у оквиру годишњих извештаја о раду департмана и Факултета, извештаја о научноистраживачком раду и других одговарајућих анализа и извештаја.

Студентско вредновање педагошког рада наставника и сарадника представља значајан елемент праћења квалитета наставног процеса. Анкетирање студената спроводи се редовно, у складу са Стратегијом обезбеђења квалитета и општим актима Факултета којима се уређује поступак анкетирања.

Након спроведеног анкетирања припрема се извештај о резултатима анкетирања који садржи збирне податке и показатеље, без података о појединачним наставницима и

сарадницима. Извештај се разматра и доставља надлежним органима, телима и лицима у складу са општим актима Факултета, а резултати се користе за праћење и унапређење квалитета наставног процеса.

Индивидуални резултати студентског вредновања педагошког рада достављају се оцењиваном наставнику, односно сараднику и декану и имају поверљив карактер. Оцењивани наставник, односно сарадник користи резултате вредновања за преиспитивање и унапређење сопственог педагошког рада. У случају незадовољавајућих резултата вредновања, декан обавља разговор са оцењиваним лицем и, у складу са утврђеним чињеницама и својим надлежностима, предузима или иницира одговарајуће мере за унапређење квалитета наставног рада.

Резултати студентског вредновања педагошког рада наставника и сарадника користе се и у поступку избора у звање, у складу са важећим прописима и општим актима Универзитета и Факултета.

Ефекти предузетих мера прате се у наредним циклусима вредновања, а резултати праћења користе се за даље унапређење квалитета наставног рада.

7.3. Подстицање научноистраживачког рада и стручног и педагошко-методичког усавршавања наставника и сарадника

Факултет систематски подстиче научноистраживачки и стручни развој наставника и сарадника, полазећи од тога да су континуирано усавршавање, развој научних компетенција и активно учешће у научноистраживачком раду важни предуслови за унапређење квалитета наставе и развој студијских програма.

Наставници и сарадници подстичу се на учешће у домаћим и међународним научноистраживачким и стручним пројектима, научним и стручним скуповима, студијским и истраживачким боравцима, програмима мобилности, стручним обукама, семинарима и другим облицима професионалног усавршавања. Посебно се подстичу међународна сарадња, интердисциплинарна истраживања, развој нових истраживачких компетенција и укључивање младих истраживача и сарадника у научноистраживачки рад.

Факултет подстиче континуирано педагошко-методичко усавршавање наставника и сарадника ради развоја и унапређења њихових наставничких компетенција и квалитета наставног процеса. Педагошко-методичко усавршавање обухвата развој компетенција у области савремених метода и облика наставе и учења, планирања и реализације наставе засноване на исходима учења, метода праћења и оцењивања постигнућа студената, примене информационо-комуникационих и дигиталних технологија у настави, као и других компетенција од значаја за квалитет високошколске наставе.

Педагошко-методичко усавршавање остварује се кроз семинаре, радионице, обуке, програме стручног усавршавања, размену добре наставне праксе, учешће у програмима мобилности и друге одговарајуће облике професионалног развоја. Факултет, у складу са

својим могућностима, подстиче и подржава учешће наставника и сарадника у овим активностима.

Потребе за педагошко-методичким усавршавањем утврђују се на основу резултата праћења и вредновања наставног процеса, резултата студентског вредновања педагошког рада, промена у студијским програмима и методама наставе, развоја образовних и дигиталних технологија и других показатеља од значаја за квалитет наставе.

Факултет, у складу са расположивим финансијским, просторним и техничким могућностима, обезбеђује подршку наставницима и сарадницима за научноистраживачки рад и стручно усавршавање, у складу са важећим општим актима Факултета. Подршка може обухватити финансирање или суфинансирање учешћа на научним и стручним скуповима, студијских и истраживачких боравака, стручних обука, набавке литературе и истраживачке опреме, као и друге облике подршке од значаја за професионални и научни развој запослених.

Посебна пажња посвећује се развоју научноистраживачког подмлатка и стварању услова за напредовање сарадника и младих истраживача, укључујући њихово укључивање у пројекте, научне скупове, публикационе активности, програме мобилности и друге облике научног и стручног усавршавања.

Резултати научноистраживачког рада и стручног усавршавања наставника и сарадника прате се кроз одговарајуће извештаје, евиденције и показатеље научне и стручне активности, а користе се за планирање даљег развоја кадрова, унапређење научноистраживачког рада и повезивање резултата истраживања са наставним процесом.

7.4. Развој младих кадрова и научноистраживачког подмлатка

Факултет плански подстиче развој младих кадрова и научноистраживачког подмлатка ради обезбеђивања континуитета наставног и научноистраживачког рада, унапређења квалитета наставе и стварања услова за благовремену обнову наставничког и истраживачког кадра.

Развој младих кадрова заснива се на праћењу потреба департмана и студијских програма, планирању кадровског развоја и стварању услова за академско, научно и стручно напредовање сарадника и истраживача.

Факултет подстиче и подржава младе кадрове у наставку школовања и стицању виших академских и научних квалификација, учешћу у научноистраживачким и стручним пројектима, научним скуповима, програмима мобилности, студијским и истраживачким боравцима, публикационим активностима и другим облицима научног и стручног усавршавања.

Посебна пажња посвећује се укључивању сарадника и младих истраживача у рад истраживачких тимова, пројектне активности и реализацију научноистраживачког рада,

као и постепеном развоју њихових наставних, истраживачких и професионалних компетенција.

Факултет, у складу са расположивим финансијским средствима и својим општим актима, обезбеђује различите облике материјалне и организационе подршке младим кадровима, нарочито за докторске студије, научноистраживачки рад, учешће на научним скуповима, мобилност, усавршавање и објављивање научних резултата.

Остваривање циљева кадровског развоја прати се кроз одговарајуће извештаје департмана и Факултета, податке о напредовању сарадника и истраживача, стицању академских и научних звања, учешћу у пројектима, мобилности и другим релевантним показатељима. На основу резултата праћења предузимају се мере за даље унапређење кадровске политике и развој научноистраживачког подмлатка.

7.5. Праћење и унапређење кадровске политике

Факултет систематски прати и унапређује кадровску политику ради обезбеђивања довољног броја и одговарајуће структуре наставника и сарадника за квалитетну реализацију акредитованих студијских програма, научноистраживачког рада и других делатности Факултета.

Праћење кадровске структуре заснива се на анализи броја и структуре наставника и сарадника, наставног оптерећења, покривености предмета одговарајућим кадром, избора и напредовања у звања, развоја младих кадрова, као и планираних потреба департмана и студијских програма.

Одговарајући департмани периодично анализирају кадровске потребе у областима за које су надлежни и, на основу резултата анализе, предлажу мере за обезбеђивање континуитета наставног и научноистраживачког рада. Мере могу обухватити покретање поступака за избор наставника и сарадника, планирање развоја младих кадрова, подстицање усавршавања и напредовања постојећег кадра, као и друге активности у складу са потребама Факултета.

При планирању кадровске политике води се рачуна о захтевима акредитованих студијских програма, наставном оптерећењу наставника и сарадника, развоју научних

области, континуитету наставе, потреби за благовременом обновом наставног кадра и стварању услова за напредовање сарадника и младих истраживача.

Подаци о кадровској структури и потребама користе се у поступцима самовредновања, планирања развоја Факултета, припреме и измена студијских програма и других активности од значаја за обезбеђење квалитета.

На основу резултата праћења, надлежни органи и тела Факултета предузимају или предлажу мере за унапређење кадровске структуре и обезбеђивање услова за дугорочан и одржив развој наставничког, сарадничког и истраживачког кадра.

8. КВАЛИТЕТ СТУДЕНАТА

Стандард: *Факултет обезбеђује квалитет студената кроз транспарентан упис, доступност информација, једнаке услове студирања, праћење успешности, подршку учењу и доследну примену правила оцењивања.*

8.1. Упис и селекција студената

Факултет обезбеђује јавност, транспарентност и једнакост у поступку уписа студената на све нивое студија, у складу са Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Нишу, Статутом Факултета, правилима студирања и другим важећим општим актима.

Упис студената врши се на основу јавног конкурса, у складу са бројем студената утврђеним акредитацијом студијског програма и одговарајућим одлукама надлежних органа. Конкурсом се утврђују услови за пријављивање, критеријуми и начин рангирања кандидата, број места, рокови и друга питања од значаја за поступак уписа.

Селекција кандидата заснива се на резултатима постигнутим у претходном образовању, резултатима пријемног испита, односно другим критеријумима утврђеним законом, конкурсом и општим актима Факултета, у зависности од нивоа и врсте студија.

Поступак рангирања кандидата спроводи се на јасан и проверљив начин. На основу утврђених критеријума формира се ранг-листа кандидата, која се објављује у складу са прописаним поступком. Кандидат има право да поднесе приговор на резултате поступка уписа, у року и на начин утврђен конкурсом и општим актима.

Факултет обезбеђује да кандидати пре уписа буду благовремено информисани о условима студирања, садржају и структури студијског програма, трајању студија, броју ЕСПБ бодова, условима за напредовање током студија, правима и обавезама студената и другим информацијама од значаја за доношење одлуке о упису.

Приликом уписа студената Факултет обезбеђује једнак третман свих кандидата и спречава сваки облик дискриминације. Кандидатима и студентима којима је потребна додатна подршка обезбеђују се одговарајући услови у складу са законом, општим актима Универзитета и Факултета и расположивим могућностима установе.

Подаци о броју пријављених и уписаних кандидата, структури уписаних студената и другим релевантним показатељима анализирају се ради праћења атрактивности

студијских програма, планирања уписне политике и предузимања мера за унапређење квалитета.

8.2. Праћење успеха и напредовања студената

Факултет систематски прати успех и напредовање студената током студија ради процене ефикасности студирања, препознавања проблема у реализацији студијских програма и предузимања мера за унапређење квалитета наставног процеса.

Праћење се врши на основу података о редовности похађања и испуњавању предиспитних обавеза, броју положених испита и остварених ЕСПБ бодова, просечној оцени, пролазности на испитима, напредовању студената кроз студијски програм, дужини студирања, броју студената који су завршили студије, као и другим показатељима релевантним за процену успешности студирања.

Успех студената прати се на нивоу појединачних предмета, студијских програма, департмана и Факултета. Посебно се анализирају предмети код којих се уочавају значајна одступања у пролазности, просечним оценама или другим показатељима успешности студената.

Надлежни департмани периодично разматрају податке о успеху и напредовању студената и утврђују могуће узроке уочених проблема. При анализи се, поред статистичких показатеља, узимају у обзир резултати студентског вредновања, организација и начин реализације наставе, обим и структура наставног садржаја, начин провере знања и други фактори који могу утицати на успешност студирања.

Када резултати анализе укажу на одступања или проблеме који могу утицати на квалитет и ефикасност студирања, надлежни органи, тела и организационе јединице Факултета, у оквиру својих надлежности, предлажу и предузимају одговарајуће мере. Мере могу обухватити унапређење организације наставе, наставних метода и материјала, додатне консултације и друге облике подршке студентима, преиспитивање начина провере знања и оптерећења студената, као и покретање поступка измене студијског програма или појединих предмета, када је то потребно.

Ефекти предузетих мера прате се у наредном периоду и упоређују са претходним показатељима успешности студената, а резултати се користе за даље унапређење наставног процеса и студијских програма.

8.3. Оцењивање студената

Оцењивање студената врши се континуираним праћењем њиховог рада током наставе и провером знања на завршном испиту, у складу са Законом о високом образовању, студијским програмом и општим актима Факултета. Оцењивање мора бити објективно, непристрасно, уједначено и засновано на унапред утврђеним и јавно доступним критеријумима.

За сваки предмет студијским програмом, односно спецификацијом предмета, утврђују се предиспитне и испитне обавезе, начин њиховог вредновања и број поена који студент може остварити. Наставник је дужан да на почетку реализације наставе упозна

студенте са циљевима и исходима предмета, предиспитним обавезама, начином полагања испита, критеријумима оцењивања и начином формирања коначне оцене.

Успешност студента у савладавању предмета континуирано се прати током наставе и изражава поенима. Испуњавањем предиспитних обавеза и полагањем завршног испита студент може остварити највише **100 поена**, при чему се расподела поена између предиспитних обавеза и завршног испита утврђује студијским програмом, у складу са законом. Закон прописује да предиспитне обавезе носе најмање 30, а највише 70 поена.

Коначна оцена формира се на основу укупног броја поена остварених испуњавањем предиспитних обавеза и полагањем завршног испита. Студент је положио испит ако је остварио најмање 51 поен. Успех студента изражава се оценама од 5 до 10, у складу са законом и општим актима Факултета.

Начин провере знања и оцењивања прилагођава се природи предмета, његовим циљевима и исходима учења и може обухватити писмене, усмене и практичне облике провере знања, као и друге облике предиспитних активности утврђене студијским програмом. Испит се организује и спроводи у складу са законом, Статутом и одговарајућим општим актима Факултета.

Наставник је одговоран за доследну примену унапред утврђених критеријума оцењивања и за једнак третман свих студената. Студент има право на објективно оцењивање и на одговарајућу заштиту својих права у вези са полагањем испита и добијеном оценом, у складу са законом, Статутом и општим актима Факултета.

Квалитет оцењивања систематски се прати и анализира. Праћење обухвата анализу пролазности студената, расподеле и просечних оцена по предметима, резултата студентског вредновања наставе и начина оцењивања, као и других показатеља који могу указати на одступања или проблеме у поступку оцењивања.

Уколико се утврде значајна одступања у пролазности, расподели оцена или други показатељи који могу указивати на проблеме у оцењивању, надлежни органи и тела Факултета анализирају могуће узроке и предлажу одговарајуће мере. Мере могу обухватити преиспитивање критеријума и начина провере знања, усклађивање обима предиспитних и испитних обавеза са исходима учења и оптерећењем студената, унапређење наставног процеса и друге мере за обезбеђивање објективног и уједначеног оцењивања.

8.4. Права, обавезе и одговорност студената

Факултет обезбеђује поштовање права студената и ствара услове за њихово равноправно учешће у наставном процесу, научноистраживачком раду, вредновању квалитета и раду органа и тела Факултета, у складу са Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Нишу, Статутом Факултета и другим општим актима.

Студент има право на квалитетно образовање и објективно оцењивање, благовремено и потпуно информисање о питањима која се односе на студије, активно учешће у доношењу одлука у складу са законом и општим актима, различитост и заштиту од

дискриминације, као и друга права утврђена законом, Статутом и општим актима Универзитета и Факултета.

Студент је дужан да уредно извршава наставне и предиспитне обавезе утврђене студијским програмом, поштује прописане поступке полагања испита, придржава се општих аката Универзитета и Факултета, поштује права запослених и других студената и правила понашања академске заједнице. Студент је дужан да учествује у поступцима вредновања квалитета у складу са општим актима Факултета. Ове обавезе су изричито обухваћене и важећим Правилником о дисциплинској одговорности студената.

Студенти учествују у обезбеђењу и унапређењу квалитета путем студентског вредновања, Студентског парламента, својих представника у органима и телима Факултета, комисијама за обезбеђење квалитета департмана, Одбору и Центру за обезбеђење квалитета, као и подношењем предлога, примедаба и иницијатива за унапређење студирања.

Факултет обезбеђује механизме за заштиту права студената. Студент има право да, у складу са законом, Статутом и другим општим актима, поднесе приговор, жалбу или други одговарајући захтев када сматра да је неко његово право повређено. Поступак и надлежност за одлучивање уређују се одговарајућим општим актима Факултета.

Студент је одговоран за повреду обавезе која је у време извршења била утврђена општим актом Факултета. Лакше и теже дисциплинске повреде, дисциплинске мере, надлежни дисциплински органи и поступак утврђивања дисциплинске одговорности уређују се Правилником о дисциплинској одговорности студената.

У свим поступцима који се односе на права, обавезе и одговорност студената обезбеђују се једнак третман, транспарентност поступка и заштита права студената, у складу са законом и општим актима Универзитета и Факултета.

8.5. Подршка студентима и услови студирања

Факултет обезбеђује студентима одговарајућу наставну, стручну, административну и информативну подршку ради успешног савладавања студијског програма, напредовања током студија и остваривања права и обавеза студената.

Наставници и сарадници пружају студентима подршку у савладавању наставних садржаја путем редовних консултација, менторског рада, усмеравања у самосталном и научноистраживачком раду и других облика подршке у складу са природом и нивоом студија.

Служба за наставу и студентска питања и друге надлежне службе Факултета обезбеђују студентима благовремене и доступне информације о организацији и реализацији наставе, упису и обнови године, пријављивању испита, правима и обавезама студената, потребној документацији и другим питањима од значаја за студирање. Релевантне информације студентима се обезбеђују и путем интернет странице Факултета и одговарајућих информационих система.

Факултет подстиче укључивање студената у научноистраживачки и стручни рад, научне и стручне скупове, пројекте, студентске организације и друге наставне и

ваннаставне активности које доприносе развоју њихових академских, стручних и општих компетенција.

Студентима се пружају информације и одговарајућа административна и стручна подршка за учешће у програмима академске мобилности, студијским боравцима и другим облицима међународне сарадње. Факултет учествује у административној подрщци студентима у поступцима мобилности, док Универзитет у Нишу спроводи одговарајуће програме и конкурсе.

Факултет обезбеђује услове за равноправно студирање и, у складу са законом и општим актима, пружа одговарајућу подршку студентима којима је, због инвалидитета или других оправданих околности, потребно прилагођавање услова студирања и начина испуњавања наставних и испитних обавеза.

Факултет подстиче студентско организовање и учешће студената у активностима од значаја за квалитет студирања. Студентски парламент и представници студената у органима и телима Факултета представљају важан механизам за исказивање потреба студената, покретање иницијатива и предлагање мера за унапређење услова студирања.

Квалитет и доступност подршке студентима прате се путем студентског вредновања, предлога и примедаба студената, активности Студентског парламента, анализе рада надлежних служби и других релевантних показатеља. На основу резултата праћења предлажу се и предузимају мере за унапређење подршке студентима и услова студирања.

8.6. Праћење показатеља квалитета студената и мере за унапређење

Факултет систематски прикупља, прати и анализира податке и показатеље који се односе на квалитет студената и ефикасност студирања, ради благовременог уочавања проблема и предузимања мера за унапређење квалитета студијских програма, наставног процеса и услова студирања.

Праћење обухвата нарочито податке о броју пријављених и уписаних студената, структури уписаних студената, успеху и напредовању током студија, броју остварених ЕСПБ бодова, пролазности и просечним оценама, дужини студирања, броју студената који су завршили студије, као и броју студената који су прекинули студије. Анализирају се и други показатељи који могу бити од значаја за процену квалитета и ефикасности студирања.

Показатељи се анализирају на нивоу студијских програма, департмана и Факултета, а када је то могуће и целисходно, упоређују се са резултатима из претходних периода ради утврђивања промена и тенденција.

При анализи квалитета студената, поред статистичких показатеља, узимају се у обзир резултати студентског вредновања, предлози и примедбе студената, ставови Студентског парламента и представника студената у органима и телима Факултета, као и други релевантни подаци који могу указати на проблеме у процесу студирања.

Комисије за обезбеђење квалитета департмана анализирају показатеље који се односе на студијске програме и студенте одговарајућег департмана и, у оквиру својих надлежности, предлажу мере за унапређење. Центар за обезбеђење квалитета

координира прикупљање и анализу података од значаја за самовредновање и праћење квалитета на нивоу Факултета, док Одбор за обезбеђење квалитета разматра резултате и, у оквиру својих надлежности, предлаже мере за отклањање уочених слабости и унапређење квалитета.

На основу резултата анализа, надлежни органи, тела и организационе јединице Факултета предузимају одговарајуће мере. Мере могу обухватити унапређење организације и реализације наставе, начина информисања и подршке студентима, наставних метода и начина провере знања, додатне облике подршке студентима, као и покретање поступка за измену студијског програма или других активности од значаја за повећање успешности и ефикасности студирања.

Ефекти предузетих мера прате се кроз наредне циклусе анализе и вредновања. Уколико се утврди да предузете мере нису довеле до очекиваног побољшања, мере се преиспитују, допуњују или се утврђују нове активности за унапређење квалитета.

9. КВАЛИТЕТ УЏБЕНИКА, ЛИТЕРАТУРЕ, БИБЛИОТЕЧКИХ И ИНФОРМАЦИОНИХ РЕСУРСА

Стандард: *Факултет обезбеђује одговарајући квалитет и доступност уџбеника, литературе, библиотечких, електронских и информационих ресурса потребних за реализацију студијских програма и научноистраживачког рада.*

9.1. Квалитет и доступност уџбеника и наставне литературе

Факултет обезбеђује да за реализацију сваког студијског програма и предмета студентима буде доступна одговарајућа, квалитетна и савремена наставна литература, усклађена са циљевима, исходима учења и садржајем предмета.

Уџбеници, помоћни уџбеници и друга литература која се користи у настави утврђују се студијским програмом, односно спецификацијом предмета. Наставник је дужан да студенте на почетку реализације наставе упозна са обавезном и препорученом литературом и другим изворима који се користе за савладавање предмета. Подаци о литератури треба да буду благовремено доступни студентима.

Наставна литература треба да буде садржински усклађена са наставним програмом и исходима учења, научно и стручно заснована, актуелна, методички прилагођена нивоу студија и доступна студентима у обиму који омогућава успешно савладавање предмета.

Наставници периодично преиспитују актуелност и адекватност литературе наведене у спецификацијама предмета и, када је потребно, предлажу њено ажурирање у складу са поступком измене студијског програма, односно предмета. При избору и ажурирању литературе води се рачуна о развоју научне и стручне области, савременим научним сазнањима, потребама наставног процеса и доступности литературе студентима.

Факултет подстиче наставнике и сараднике да припремају и објављују уџбенике, помоћне уџбенике, практикуме, збирке задатака и друге публикације намењене настави. Квалитет публикација чији је издавач или суиздавач Факултет обезбеђује се кроз поступак рецензирања, одобравања и објављивања у складу са Правилником о

уџбеницима, Правилником о издавачкој делатности и другим одговарајућим општим актима Факултета.

Факултет обезбеђује доступност прописане литературе студентима путем библиотечког фонда, електронских извора и других дозвољених облика приступа наставним материјалима, у складу са расположивим ресурсима и прописима којима се уређује заштита ауторских права.

Потребе за набавком нове и допуном постојеће наставне литературе утврђују се на основу потреба студијских програма и предмета, предлога наставника и департмана, података о расположивом библиотечком фонду, као и повратних информација студената.

Уколико се утврди да прописана литература није доступна у довољној мери, да је застарела или да не одговара потребама наставног процеса, надлежни департман, библиотека и друга надлежна тела и службе, у оквиру својих надлежности, предлажу и предузимају мере за набавку, замену, допуну или ажурирање литературе.

9.2. Квалитет и развој библиотечких ресурса

Факултет обезбеђује одговарајуће библиотечке ресурсе неопходне за квалитетну реализацију студијских програма, научноистраживачког и стручног рада наставника, сарадника, истраживача и студената.

Библиотечки фонд обухвата уџбеничку, научну, стручну и приручну литературу, периодичне публикације, завршне, мастер и друге радове и дисертације, као и друге библиотечке и електронске изворе од значаја за наставни и научноистраживачки рад. Организација рада Библиотеке, начин коришћења библиотечког фонда и права и обавезе корисника уређују се Правилником о раду библиотеке и другим одговарајућим актима Факултета.

Библиотечки фонд се континуирано прати, допуњује и осавремењује у складу са потребама студијских програма и научноистраживачког рада. Потребе за набавком литературе утврђују се на основу спецификација предмета, предлога наставника, сарадника и департмана, анализе постојећег фонда, потреба научноистраживачког рада, као и повратних информација корисника.

При набавци литературе посебно се води рачуна о обезбеђивању литературе предвиђене студијским програмима, њеној актуелности и научној релевантности, заступљености различитих научних и стручних области и потребама студената на свим нивоима студија.

Факултет обезбеђује корисницима информације о расположивом библиотечком фонду и условима његовог коришћења. Библиотечки фонд доступан је за претраживање и путем електронског каталога Библиотеке ПМФ-а у оквиру Виртуелне библиотеке Србије.

Факултет омогућава наставницима, сарадницима, истраживачима и студентима приступ расположивим електронским научним и стручним изворима и базама података, у складу са условима њиховог коришћења. Постојећи систем укључује приступ

електронским научним публикацијама преко КоБСОН-а, што је наведено и у актуелном извештају о самовредновању.

Факултет обезбеђује одговарајуће услове за коришћење библиотечких ресурса и рад студената у читаоници. Радно време Библиотеке и читаонице организује се у складу са потребама корисника и могућностима Факултета, а информације о начину коришћења библиотечких услуга и радном времену јавно су доступне.

Квалитет и доступност библиотечких ресурса прате се кроз анализу стања и коришћења библиотечког фонда, потреба за набавком нове литературе, доступности електронских извора, услова рада Библиотеке и читаонице, као и кроз резултате анкетирања и друге повратне информације студената и запослених.

Уколико се утврде недостаци у погледу обима, структуре, актуелности или доступности библиотечког фонда, електронских извора или услова за њихово коришћење, надлежне службе, департмани и органи и тела Факултета предлажу и предузимају мере за њихово отклањање, у складу са расположивим средствима и утврђеним приоритетима.

9.3. Информатички ресурси и њихова доступност

Факултет обезбеђује одговарајуће информатичке ресурсе и информационо-комуникациону инфраструктуру неопходну за квалитетно извођење наставе, научноистраживачког и стручног рада, функционисање стручних служби и доступност електронских сервиса студентима и запосленима.

Информатички ресурси обухватају рачунарску и мрежну опрему, одговарајући софтвер, информациони систем Факултета, интернет и мрежне сервисе, електронску пошту, интернет презентацију Факултета, електронске платформе и сервисе за наставу и комуникацију, као и друге дигиталне ресурсе који се користе у наставном, научноистраживачком и административном раду.

Факултет обезбеђује студентима, наставницима, сарадницима, истраживачима и другим запосленима приступ информатичким ресурсима у складу са њиховим потребама и овлашћењима. Студентима се обезбеђује приступ електронским сервисима од значаја за студирање и комуникацију са наставницима и службама Факултета.

Факултет обезбеђује приступ интернету и академској мрежној инфраструктури и континуирано ради на унапређењу доступности и квалитета мрежних сервиса. Приступ академској мрежи и сервисима остварује се у складу са правилима Факултета и Академске мреже Србије.

Рачунарски центар и друге надлежне службе обезбеђују одржавање и развој информационог система, рачунарске и мрежне инфраструктуре и електронских сервиса, пружају техничку подршку корисницима и учествују у планирању набавке и осавремењивања рачунарске опреме и софтвера. У оквиру систематизације ПМФ-а предвиђени су послови развоја информационог система, планирања развоја рачунарске мреже, набавке опреме и софтвера и дефинисања политика и мера информационе безбедности.

Факултет посебну пажњу посвећује безбедности информационог система и заштити података. Управљање приступом информационим ресурсима, заштита података, израда резервних копија, контрола приступа, безбедност мрежне

инфраструктуре и друге мере информационе безбедности спроводе се у складу са важећим прописима и општим актима Факултета.

Потребе за набавком и осавремењивањем рачунарске опреме, софтвера, мрежне инфраструктуре и електронских сервиса утврђују се на основу потреба студијских програма, наставног и научноистраживачког рада, предлога департмана и других организационих јединица, стања постојеће опреме и система, као и потреба студената и запослених.

Квалитет, доступност и функционалност информатичких ресурса периодично се прате кроз анализу стања опреме и информационог система, доступности мрежних и електронских сервиса, потреба корисника, техничких проблема и резултата вредновања и других повратних информација студената и запослених.

Уколико се утврде недостаци у погледу доступности, функционалности, поузданости или безбедности информатичких ресурса, надлежне службе и организационе јединице предлажу и предузимају одговарајуће мере за њихово отклањање, у складу са утврђеним приоритетима и расположивим средствима.

9.4. Праћење и унапређење квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Факултет редовно прати да ли уџбеници, наставна литература, библиотечки фонд и информатички ресурси по обиму, структури, квалитету и доступности одговарају потребама студијских програма, наставног процеса и научноистраживачког рада.

Потребе за унапређењем ових ресурса утврђују се на основу захтева студијских програма и предмета, предлога департмана, наставника и сарадника, података о коришћењу библиотечког фонда и електронских извора, стања информатичке опреме и система, као и мишљења студената и запослених добијених кроз поступке вредновања квалитета.

Посебно се прати **доступност обавезне и препоручене литературе студентима, актуелност библиотечког фонда, приступ научним и стручним електронским изворима, функционалност информационог система и електронских сервиса, као и расположивост рачунарске и мрежне инфраструктуре неопходне за наставу и научноистраживачки рад.**

На основу утврђених потреба, надлежне службе и организационе јединице, у сарадњи са департманима, планирају набавку и обнову литературе, библиотечких и информатичких ресурса. Приоритети се утврђују водећи рачуна о потребама акредитованих студијских програма, захтевима наставног и научноистраживачког рада, степену коришћења постојећих ресурса и расположивим финансијским средствима.

Подаци и резултати вредновања који се односе на ову област користе се у поступку самовредновања и планирању развоја Факултета. Комисије за обезбеђење квалитета департмана разматрају потребе и резултате који се односе на њихове студијске програме,

док Центар и Одбор за обезбеђење квалитета, у оквиру својих надлежности, прате стање ове области и иницирају активности усмерене на њено унапређење.

Факултет настоји да библиотечке и информатичке ресурсе континуирано осавремењује у складу са развојем науке, савремених технологија, новим облицима наставе и учења и потребама корисника.

10. КВАЛИТЕТ УПРАВЉАЊА ФАКУЛТЕТОМ И КВАЛИТЕТ НЕНАСТАВНЕ ПОДРШКЕ

Стандард: *Квалитет управљања и ненаставне подршке обезбеђује се јасним надлежностима, законитим и транспарентним одлучивањем, ефикасним административним поступцима, стручним усавршавањем запослених и периодичним вредновањем рада.*

Управљање и руковођење Факултетом заснивају се на принципима законитости, одговорности, транспарентности, ефикасности и рационалног коришћења расположивих ресурса. Организација и рад ненаставних служби усмерени су на обезбеђивање квалитетне подршке наставном и научноистраживачком раду, студентима, запосленима и функционисању Факултета у целини.

10.1. Организација, управљање и руковођење Факултетом

Организација, управљање и руковођење Факултетом уређени су Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Нишу, Статутом Факултета и другим општим актима. Надлежности, одговорности и начин рада органа управљања, органа пословођења, стручних органа и организационих јединица јасно су утврђени и међусобно разграничени.

Орган управљања Факултетом је **Савет Факултета**, а орган пословођења **декан**. Стручни орган Факултета је **Наставно-научно веће**, док се послови из појединих области обављају и преко департмана, катедри, центара, комисија и других организационих јединица и тела образованих у складу са Статутом и општим актима Факултета.

Органи и тела Факултета доносе одлуке и друга акта у оквиру својих надлежности, разматрају питања од значаја за наставни, научноистраживачки и стручни рад, управљање ресурсима и развој Факултета и прате реализацију донетих одлука. У поступцима одлучивања обезбеђују се законитост, одговорност, транспарентност и учешће представника студената у питањима за која је њихово учешће предвиђено законом, Статутом и другим општим актима.

Декан организује и руководи радом Факултета, представља и заступа Факултет и одговоран је за законито и ефикасно пословање, у складу са надлежностима утврђеним законом и Статутом. Продекани обављају послове из области за које су задужени и учествују у планирању, координацији, праћењу и унапређењу рада Факултета.

Департмани и друге организационе јединице учествују у планирању и реализацији наставног и научноистраживачког рада, кадровском планирању, развоју студијских

програма, обезбеђивању потребних ресурса и другим пословима из своје надлежности. На тај начин обезбеђује се повезаност управљања на нивоу Факултета са потребама појединих области, студијских програма и организационих јединица.

Квалитет управљања и руковођења прати се кроз реализацију планова и програма рада, извршавање одлука надлежних органа, анализу остварених резултата, поступке самовредновања, резултате анкетирања запослених и студената и друге релевантне показатеље.

Органи, тела и организационе јединице Факултета разматрају резултате који се односе на области из њихове надлежности и, када се уоче недостаци у организацији, координацији или ефикасности рада, предлажу и предузимају активности за њихово отклањање. Резултати праћења користе се и приликом планирања рада и развоја Факултета и унапређивања организације и процедура рада.

10.2. Организација и квалитет ненаставне подршке

Факултет обезбеђује одговарајућу ненаставну подршку неопходну за несметано и квалитетно одвијање наставног процеса, научноистраживачког и стручног рада, остваривање права и обавеза студената и запослених и ефикасно функционисање Факултета.

Ненаставну подршку обезбеђују Секретаријат, стручне службе и друге организационе јединице које обављају правне, административне, финансијске, студентске, библиотечке, информатичке, техничке и друге послове подршке. Организација, делокруг рада, надлежности и одговорности утврђују се Статутом, Правилником о организацији и систематизацији послова и другим општим актима Факултета.

Рад стручних служби организује се тако да се студентима, наставницима, сарадницима, истраживачима и другим корисницима обезбеди стручна, благовремена, поуздана и доступна подршка, уз поштовање законитости, професионалности, одговорности, ефикасности и једнаког поступања према корисницима.

Посебна пажња посвећује се квалитету услуга које су непосредно усмерене на студенте, благовременом пружању информација, доступности потребне документације и електронских сервиса, ефикасном решавању захтева и обезбеђивању услова за остваривање права и обавеза студената. Информације о услугама, поступцима, роковима и начинима комуникације са надлежним службама чине се доступним корисницима путем одговарајућих канала информисања Факултета.

У циљу ефикасног функционисања ненаставне подршке обезбеђују се координација и размена информација између стручних служби, управе Факултета, департмана и

других организационих јединица. Пословни процеси и поступци унапређују се у складу са променама прописа, развојем информационих технологија и потребама корисника.

Факултет обезбеђује услове за рад ненаставног особља и потребне материјалне, техничке и информатичке ресурсе за обављање послова из њихове надлежности.

Квалитет ненаставне подршке прати се на основу функционисања стручних служби, остваривања послова из њихове надлежности, повратних информација корисника и резултата анкетирања студената и запослених. Уочени проблеми и предлози корисника разматрају се ради унапређивања организације рада, поступака и квалитета услуга.

10.3. Избор, квалификације и развој ненаставног особља

Факултет обезбеђује одговарајућу кадровску структуру ненаставног особља у складу са организацијом рада, обимом и сложеношћу послова и потребама наставног, научноистраживачког, стручног и административног рада.

Број и структура запослених на ненаставним пословима утврђују се у складу са потребама Факултета, прописима којима се уређује рад у високом образовању и јавном сектору и општим актима Факултета. Радна места, опис послова, потребан ниво и врста образовања, радно искуство и други услови за обављање послова утврђују се Правилником о организацији и систематизацији послова.

Избор и заснивање радног односа ненаставног особља спроводе се у складу са законом и општим актима Факултета, уз поштовање принципа законитости, једнаке доступности радних места, стручности и компетентности кандидата. При избору се води рачуна о томе да знања, способности и професионално искуство запосленог одговарају захтевима радног места.

Новоангажованом ненаставном особљу обезбеђују се потребне информације и упутства за обављање послова, упознавање са организацијом рада, релевантним прописима, општим актима, процедурама и информационим системима које користи у раду.

Факултет подстиче и омогућава континуирано стручно усавршавање ненаставног особља, у складу са потребама радног места, развојем прописа, информационих технологија и организације рада. Стручно усавршавање може се остваривати кроз обуке, семинаре, радионице, стручне скупове, програме мобилности, размену искустава са другим високошколским установама и друге одговарајуће облике професионалног развоја.

Потребе за стручним усавршавањем утврђују се имајући у виду послове и одговорности запослених, промене прописа и процедура, увођење нових

информационих система и технологија, уочене потребе у раду стручних служби и развојне потребе Факултета.

Стечена знања и вештине запослених користе се за унапређење организације рада, ефикасније обављање послова и подизање квалитета услуга које стручне службе пружају студентима, запосленима и другим корисницима.

10.4. Праћење и вредновање квалитета управљања и ненаставне подршке

Факултет систематски прати и вреднује квалитет управљања, руковођења и рада стручних служби, са циљем обезбеђивања ефикасног функционисања Факултета и континуираног унапређивања подршке студентима и запосленима.

Квалитет управљања и руковођења вреднује се са аспекта организације и координације рада, благовремености и ефикасности у доношењу и спровођењу одлука, доступности информација, комуникације са запосленима и студентима, као и остваривања циљева и задатака Факултета.

Квалитет ненаставне подршке вреднује се са аспекта стручности, професионалности, ефикасности, благовремености и доступности услуга, квалитета комуникације са корисницима, као и способности стручних служби да одговоре на потребе студената, наставника, сарадника и других запослених.

Вредновање се спроводи на основу резултата анкетирања студената, наставног и ненаставног особља, података и извештаја о раду, примедаба, предлога и сугестија корисника, као и других показатеља релевантних за оцену квалитета управљања и ненаставне подршке. Анкетирање се спроводи у складу са Стратегијом обезбеђења квалитета, Акционим планом и актима Факултета којима је уређен поступак вредновања.

Приликом вредновања посебно се води рачуна о **анонимности испитаника, објективности поступка, заштити података и коришћењу резултата у сврху унапређења квалитета рада Факултета**.

Резултати вредновања се анализирају и приказују у одговарајућим извештајима, са идентификованим предностима, уоченим недостацима и препорукама за унапређење. Резултати се достављају надлежним органима, телима, организационим јединицама и службама ради разматрања и поступања у оквиру њихових надлежности.

Центар за обезбеђење квалитета координира активности прикупљања и анализе података и поступке вредновања у оквиру система обезбеђења квалитета, док Одбор за обезбеђење квалитета разматра резултате вредновања и предлаже активности и мере за унапређење, у складу са надлежностима утврђеним Статутом и другим актима Факултета.

Уочени недостаци и препоруке из поступка вредновања представљају основу за унапређење организације и координације рада, поступака и процедура, комуникације и

информисања, квалитета услуга стручних служби и других аспеката управљања и ненаставне подршке.

11. КВАЛИТЕТ ПРОСТОРА И ОПРЕМЕ

Стандард: *Факултет обезбеђује одговарајући простор и опрему неопходне за квалитетно извођење наставе на свим нивоима студија, научноистраживачког и стручног рада, рад стручних служби и друге активности Факултета. Квалитет простора и опреме обезбеђује се њиховим адекватним обимом и структуром, редовним одржавањем, рационалним коришћењем и континуираним осавремењивањем у складу са потребама студијских програма, развојем научноистраживачког рада и прописаним стандардима.*

Простор и опрема треба да омогуће безбедно и несметано одвијање наставног и научноистраживачког процеса и да буду доступни студентима и запосленима у складу са њиховом наменом и потребама.

11.1. Адекватност и доступност простора

Факултет обезбеђује простор одговарајућег обима, структуре и намене за реализацију акредитованих студијских програма, научноистраживачког и стручног рада, рад наставника, сарадника и ненаставног особља, као и за друге активности студената и запослених.

Просторни капацитети Факултета обухватају амфитеатар, учионице, лабораторије, рачунарске учионице, библиотеку и читаонице, кабинете, просторије за рад органа и стручних служби, просторије намењене студентском организовању, као и друге просторе неопходне за функционисање Факултета.

Обим и структура простора усклађују се са бројем студената, захтевима студијских програма, природом и специфичностима наставног и научноистраживачког рада и стандардима који се примењују у поступцима акредитације високошколских установа и студијских програма.

Распоред и начин коришћења наставног простора организују се тако да омогуће несметано извођење предавања, вежби, практичне и лабораторијске наставе и других облика наставног рада. При планирању коришћења простора води се рачуна о рационалном коришћењу расположивих капацитета и специфичним потребама појединих студијских програма и предмета.

Посебна пажња посвећује се адекватности лабораторијског простора, имајући у виду специфичности наставног и научноистраживачког рада на Факултету. Лабораторијски простор организује се и користи у складу са његовом наменом, врстом опреме и материјала који се у њему користе и прописаним условима за безбедан рад.

Факултет обезбеђује одговарајуће услове за самостални рад и учење студената, коришћење библиотечких и информатичких ресурса, као и простор за активности студентских представника и студентско организовање.

Простор Факултета доступан је студентима, запосленима и другим корисницима у складу са његовом наменом, организацијом рада и утврђеним правилима коришћења. При организацији и унапређивању простора води се рачуна о потребама лица којима је потребна додатна подршка и обезбеђивању услова за равноправно учешће у наставном процесу и другим активностима Факултета.

Адекватност просторних капацитета периодично се преиспитује у односу на број студената, промене студијских програма, развој научноистраживачке делатности и потребе организационих јединица. Утврђене потребе за адаптацијом, реконструкцијом, променом намене или проширењем простора узимају се у обзир приликом планирања развоја и инвестиционих активности Факултета.

11.2. Квалитет, одржавање и осавремењивање опреме

Факултет обезбеђује одговарајућу наставну, лабораторијску, научноистраживачку, рачунарску, аудио-визуелну, техничку и другу опрему неопходну за квалитетну реализацију студијских програма, научноистраживачког и стручног рада и обављање других делатности Факултета.

Врста, обим и карактеристике опреме усклађују се са захтевима студијских програма, специфичностима појединих научних области, савременим методама наставног и истраживачког рада и потребама организационих јединица. Посебна пажња посвећује се обезбеђивању опреме неопходне за практичну и лабораторијску наставу и реализацију научноистраживачких активности.

Опрема се користи у складу са њеном наменом, техничким карактеристикама и утврђеним правилима коришћења. Факултет обезбеђује услове за рационално и ефикасно коришћење расположиве опреме, а када природа и услови коришћења то омогућавају, подстиче се заједничко коришћење опреме између департмана и других организационих јединица.

Исправност и функционалност опреме редовно се прате, а одржавање, сервисирање, калибрација и друге потребне провере спроводе се у складу са врстом опреме, упутствима произвођача, техничким захтевима и важећим прописима. За опрему за коју је то потребно води се одговарајућа евиденција о коришћењу, одржавању, сервисирању и исправности.

Посебно се води рачуна о правилном и безбедном коришћењу лабораторијске и научноистраживачке опреме. Корисницима се, у складу са врстом и сложеношћу опреме, обезбеђују одговарајућа упутства и, када је потребно, обука за њено правилно и безбедно коришћење.

Факултет континуирано прати стање и степен искоришћености опреме, њену техничку и технолошку актуелност и потребе за набавком нове, заменом дотрајале или унапређењем постојеће опреме.

Потребе за набавком и осавремењивањем опреме утврђују се на основу захтева студијских програма и научноистраживачког рада, предлога департмана и других организационих јединица, стања постојеће опреме, развоја савремених технологија и расположивих финансијских средстава.

Набавка, обнова и осавремењивање опреме реализују се у складу са утврђеним приоритетима и финансијским могућностима Факултета, средствима обезбеђеним из буџета, сопствених прихода, научноистраживачких и других пројеката, донација и других законом дозвољених извора.

11.3. Безбедност, функционалност и услови коришћења простора и опреме

Факултет обезбеђује да простор и опрема који се користе за наставни, научноистраживачки, стручни и административни рад испуњавају услове у погледу функционалности, безбедности и здравља на раду, у складу са њиховом наменом и важећим прописима.

Простор Факултета организује се и користи на начин који омогућава несметано и безбедно одвијање наставе, научноистраживачког рада и других активности. Посебна пажња посвећује се условима у лабораторијама и другим просторима у којима се користе специфична опрема, хемикалије, биолошки материјал или други извори ризика.

Факултет обезбеђује примену прописаних мера безбедности и здравља на раду, противпожарне заштите и других мера неопходних за безбедно коришћење простора и опреме. Процена ризика, превентивне мере, оспособљавање запослених за безбедан и

здрав рад и поступање у случају опасности спроводе се у складу са законом и општим актима Факултета.

Опрема се ставља на располагање корисницима у складу са њеном наменом и условима безбедног коришћења. За коришћење специјализоване лабораторијске и научноистраживачке опреме обезбеђују се одговарајућа упутства, а корисници се, када је то потребно, претходно упознају са начином рада, мерама предострожности и поступањем у случају неправилности или квара.

Исправност простора, инсталација, уређаја и опреме контролише се у складу са прописаним роковима, техничким захтевима и процењеним ризицима. Уочени кварови, оштећења и други недостаци који могу утицати на безбедност или функционалност пријављују се надлежним лицима и службама ради благовременог отклањања.

Простор и опрема користе се рационално и одговорно, уз обавезу корисника да поступају у складу са утврђеним правилима и да чувају имовину Факултета. За просторе и опрему са посебним условима коришћења могу се утврдити посебна правила приступа, коришћења и евидентирања корисника.

При уређењу, адаптацији и коришћењу простора води се рачуна о стварању одговарајућих услова за студенте и запослене којима је потребна додатна подршка, у складу са могућностима Факултета и прописима којима се уређује приступачност.

Стање безбедности и функционалности простора и опреме прати се континуирано, а утврђени недостаци узимају се у обзир приликом планирања текућег и инвестиционог одржавања, набавке и замене опреме и унапређења услова рада и студирања.

11.4. Праћење потреба и унапређење простора и опреме

Факултет континуирано прати потребе за унапређењем просторних капацитета и опреме, имајући у виду захтеве студијских програма, број студената, развој наставног и научноистраживачког рада, потребе студената и запослених, као и промене стандарда и прописа од значаја за ову област.

Потребе за адаптацијом, реконструкцијом, проширењем и опремањем простора, као и за набавком, заменом и осавремењивањем опреме, утврђују се на основу стања постојећих капацитета, предлога департмана, стручних служби и других организационих јединица, захтева студијских програма и научноистраживачких активности и уочених потреба студената и запослених.

Активности у области просторног развоја координирају се уз учешће продекана надлежног за просторни развој, департмана, стручних служби и других организационих јединица, у складу са њиховим надлежностима. Продекан надлежан за просторни развој учествује у анализи просторних потреба и проблема, предлагању начина за њихово решавање, планирању адаптације и унапређења просторних капацитета, као и праћењу реализације одговарајућих активности.

При планирању унапређења простора и опреме утврђују се приоритети, водећи рачуна о значају за квалитет наставе и научноистраживачког рада, безбедности корисника, степену искоришћености постојећих капацитета, техничкој и технолошкој застарелости опреме и расположивим финансијским средствима.

Планирање текућег и инвестиционог одржавања, адаптације и реконструкције простора, као и набавке и осавремењивања опреме, врши се у оквиру одговарајућих планова Факултета, у складу са утврђеним приоритетима и расположивим изворима финансирања.

За развој просторних и техничких капацитета Факултет користи средства обезбеђена за редовно пословање, сопствене приходе, средства научноистраживачких и других пројеката, донације и друге законом дозвољене изворе.

Реализоване активности у области унапређења простора и опреме узимају се у обзир приликом даљег планирања развоја Факултета, самовредновања и акредитације, са циљем континуираног усклађивања просторних и техничких капацитета са потребама студијских програма, научноистраживачког рада и развојем савремених технологија.

12. ФИНАНСИРАЊЕ

Стандард: Факултет обезбеђује финансијске услове неопходне за стабилно и квалитетно обављање образовне, научноистраживачке, стручне и других делатности. Квалитет финансирања обезбеђује се планирањем прихода и расхода, обезбеђивањем и развојем различитих извора финансирања, рационалним и наменским коришћењем расположивих средстава, контролом финансијског пословања и транспарентношћу у располагању средствима.

Финансијско пословање Факултета обавља се у складу са законом, Статутом, финансијским планом и другим општим актима Факултета. Средства се планирају и користе у складу са приоритетима Факултета и потребама наставног процеса,

научноистраживачког и стручног рада, развоја кадрова, простора и опреме и других активности од значаја за остваривање мисије и циљева Факултета.

12.1. Извори финансирања и финансијска стабилност

Факултет обезбеђује финансијска средства неопходна за континуирано и квалитетно обављање образовне, научноистраживачке, стручне и других делатности из више извора, у складу са законом и општим актима Факултета.

Средства за рад Факултета обезбеђују се из средстава оснивача, сопствених прихода, средстава остварених реализацијом научноистраживачких, међународних и других пројеката и програма, донација, као и из других извора дозвољених законом. Структура извора финансирања прати се ради обезбеђивања стабилности пословања и смањења зависности од појединачних извора прихода.

Факултет настоји да обезбеди **дугорочну финансијску стабилност и ликвидност**, како би се обезбедили услови за несметано извођење наставе, реализацију научноистраживачког и стручног рада, развој и усавршавање запослених, одржавање и унапређивање простора и опреме, развој библиотечких и информатичких ресурса и друге активности од значаја за функционисање и развој Факултета.

Факултет подстиче развој и коришћење додатних извора финансирања кроз учешће у домаћим и међународним пројектима и програмима, сарадњу са привредним и другим организацијама, пружање стручних и других услуга у оквиру регистроване делатности, као и кроз друге облике сарадње којима се могу обезбедити средства за развој наставне и научноистраживачке делатности.

При обезбеђивању и коришћењу средстава из различитих извора Факултет води рачуна о њиховој намени, условима под којима су средства обезбеђена и обавезама које произлазе из уговора, пројеката и других основа финансирања.

Подаци о структури и кретању прихода користе се као основа за процену финансијске одрживости и за планирање активности Факултета у наредном периоду.

12.2. Финансијско планирање и расподела средстава

Финансијско планирање на Факултету спроводи се у циљу обезбеђивања средстава за континуирано и квалитетно обављање наставне, научноистраживачке, стручне и других делатности, као и за реализацију развојних приоритета Факултета.

Факултет доноси **финансијски план за сваку буџетску годину**, у складу са законом, расположивим изворима финансирања, планираним активностима и општим актима Факултета. Поступак припреме и израде финансијског плана спроводи се у складу са Правилником о поступку израде финансијског плана.

При планирању прихода и расхода узимају се у обзир потребе за реализацијом студијских програма и научноистраживачког рада, кадровске потребе, стручно усавршавање запослених, набавка литературе, опреме и софтвера, одржавање и унапређење простора, развој информационе инфраструктуре, реализација пројеката и друге активности од значаја за функционисање и развој Факултета.

Потребе за финансијским средствима исказују департмани, стручне службе и друге организационе јединице у оквиру својих надлежности. Приликом утврђивања приоритета води се рачуна о обавезама Факултета, потребама акредитованих студијских програма, континуитету наставног и научноистраживачког рада, развојним циљевима, расположивим средствима и рационалности планираних расхода.

Расподела расположивих средстава врши се у складу са њиховом наменом, финансијским планом и општим актима Факултета, уз настојање да се обезбеди равномерно и одрживо финансирање основних делатности и развојних потреба Факултета.

Финансијско планирање повезује се са планирањем набавки, инвестиционим и текућим одржавањем, реализацијом пројеката и другим планским активностима Факултета. Факултет доноси план јавних набавки и друге планове набавки у складу са важећим прописима.

Извршење финансијског плана прати се током године, а у случају значајнијих промена у висини или структури прихода и расхода врше се одговарајуће измене финансијског плана у складу са прописаним поступком.

Подаци о реализацији финансијског плана користе се за процену остварености планираних активности и као основа за припрему финансијског плана за наредни период.

12.3. Наменско, рационално и контролисано коришћење финансијских средстава

Факултет обезбеђује наменско, рационално, економично и одговорно коришћење финансијских средстава, у складу са законом, финансијским планом, преузетим уговорним обавезама и општим актима Факултета.

Финансијска средства користе се у складу са извором и наменом за коју су обезбеђена. Посебно се води рачуна о правилном коришћењу буџетских средстава, сопствених прихода, средстава научноистраживачких и других пројеката, донација и других наменских средстава.

Одговорност за располагање и коришћење финансијских средстава утврђује се у складу са надлежностима органа, руководилаца и запослених утврђеним законом, Статутом и другим општим актима Факултета. Финансијска документација и пословне промене евидентирају се у складу са прописима којима се уређују буџетско рачуноводство и финансијско пословање.

Факултет успоставља и развија систем финансијског управљања и контроле (ФУК), као саставни део система управљања, ради обезбеђивања законитог, правилног, економичног, ефикасног и ефективног коришћења јавних и других средстава и остваривања утврђених циљева Факултета.

У оквиру система финансијског управљања и контроле утврђују се одговорности и овлашћења, идентификују и процењују ризици у пословним процесима, успостављају одговарајуће контролне активности и обезбеђује праћење њиховог функционисања. Уочене слабости и ризици представљају основ за унапређење процедура и контролних механизама.

Трошење средстава прати се у односу на финансијски план и одобрене намене, а финансијска документација подлеже одговарајућим контролама пре одобравања, извршења и евидентирања пословних промена, у складу са утврђеним процедурама и овлашћењима.

Набавка добара, услуга и радова спроводи се у складу са прописима којима се уређују јавне набавке, плановима набавки и интерним актима Факултета, уз поштовање принципа економичности, ефикасности, транспарентности и одговорног располагања средствима.

Контрола финансијског пословања остварује се кроз редовно праћење прихода и расхода, извршење финансијског плана, рачуноводствене и друге интерне контроле, попис имовине и обавеза, као и друге облике контроле предвиђене прописима и општим актима Факултета.

Резултати финансијског пословања и функционисања система финансијског управљања и контроле користе се за унапређивање финансијских процедура, управљање ризицима и одговорније планирање и коришћење средстава Факултета.

12.4. Транспарентност и праћење финансијског пословања

Факултет обезбеђује транспарентност финансијског пословања и редовно праћење остваривања прихода, извршења расхода и реализације финансијског плана, у складу са законом и општим актима Факултета.

О реализацији финансијског плана и резултатима финансијског пословања сачињавају се одговарајући извештаји и други финансијски документи у прописаним роковима. Надлежни органи Факултета разматрају и усвајају финансијске планове, извештаје и друга документа у складу са својим надлежностима утврђеним законом, Статутом и општим актима Факултета.

Транспарентност финансијског пословања обезбеђује се доступношћу финансијских планова, финансијских извештаја, планова јавних набавки и других података и докумената чије је објављивање предвиђено прописима. Факултет на својој интернет презентацији обезбеђује јавну доступност релевантних докумената из области финансијског пословања и набавки.

Праћењем финансијског пословања утврђују се одступања између планираних и остварених прихода и расхода, промене у структури извора финансирања и друге околности које могу утицати на финансијску стабилност и реализацију активности Факултета.

Резултати финансијског пословања користе се приликом утврђивања приоритета и доношења финансијског плана за наредни период, са циљем очувања финансијске стабилности и обезбеђивања средстава за квалитетно обављање и развој делатности Факултета.

13. УЛОГА СТУДЕНАТА У САМОВРЕДНОВАЊУ И ПРОВЕРИ КВАЛИТЕТА

Стандард: *Факултет обезбеђује активно и равноправно учешће студената у процесима самовредновања, праћења, провере и унапређења квалитета. Студенти учествују у систему обезбеђења квалитета преко својих представника у органима и телима Факултета, Студентског парламента, студентских организација, учешћем у анкетирању и другим облицима вредновања, као и давањем предлога, иницијатива и мишљења о питањима од значаја за квалитет студирања.*

Факултет подстиче студенте да активно учествују у развоју културе квалитета и обезбеђује услове да њихова мишљења и предлози буду разматрани приликом доношења одлука и планирања активности за унапређење квалитета.

13.1. Учешће студената у органима и телима за обезбеђење квалитета

Факултет обезбеђује активно учешће студената у раду органа и тела у којима се разматрају питања од значаја за квалитет студирања, у складу са законом, Статутом Факултета и другим општим актима.

Студенти учествују у раду **Савета Факултета, Наставно-научног већа, Центра за обезбеђење квалитета, Одбора за обезбеђење квалитета, комисија за обезбеђење квалитета департмана**, као и других органа, тела и комисија у којима је њихово учешће предвиђено законом, Статутом и општим актима Факултета.

Представнике студената у Центру за обезбеђење квалитета и комисијама за обезбеђење квалитета департмана бира **Студентски парламент.** Студентски представници равноправно учествују у разматрању питања из области обезбеђења и унапређења квалитета и могу да дају мишљења, предлоге и иницијативе у вези са областима које су од значаја за студенте. У састав комисија за обезеђење квалитета улазе два студента по департману, док се још два студента укључује у рад Центра. Одбор такође има два представника студената.

Студентски парламент представља организовани облик учешћа студената у систему обезбеђења квалитета. Он разматра питања од значаја за квалитет наставе и

студирања, заступа интересе студената, предлаже студентске представнике у органима и телима Факултета и покреће иницијативе за унапређење услова студирања.

Студент продекан учествује у комуникацији између студената и управе Факултета, заступа питања и иницијативе од значаја за студенте и доприноси благовременом препознавању проблема који могу утицати на квалитет студирања. Његова улога и начин избора уређени су Статутом и актима којима се уређује студентско организовање.

Студентски представници у органима и телима Факултета учествују у разматрању резултата вредновања квалитета, извештаја о самовредновању, предлога за измене и унапређење студијских програма, организације наставе, услова студирања и других питања која непосредно утичу на квалитет образовног процеса и студентског искуства.

Факултет обезбеђује услове да студентски представници буду благовремено информисани о питањима која се разматрају и да њихова мишљења, предлози и иницијативе буду размотрени у поступцима доношења одлука из области од значаја за студенте и квалитет студирања.

13.2. Учешће студената у вредновању квалитета

Студенти активно учествују у вредновању квалитета наставног процеса, студијских програма, рада наставника и сарадника, услова студирања, расположивих ресурса, рада стручних служби и других области од непосредног значаја за квалитет студирања.

Основни облик непосредног учешћа студената у вредновању квалитета је **анкетирање**, које се спроводи у складу са Стратегијом обезбеђења квалитета, Акционим планом и општим актима Факултета којима је уређен поступак вредновања. Поред анкетирања, мишљења студената могу се прикупљати и другим одговарајућим методама, у зависности од области и циља вредновања.

Анкетирањем студенти исказују своје мишљење о квалитету наставе на предметима и педагошком раду наставника и сарадника, садржају и организацији студијских програма, условима студирања, доступности наставних, библиотечких, информатичких и других ресурса, раду стручних служби и другим питањима од значаја за квалитет образовног процеса. Ове области су обухваћене и постојећим системом електронског анкетирања ПМФ-а.

Вредновање се организује тако да се студентима омогући **слободно, самостално и анонимно изражавање мишљења**, без утицаја на њихова права, обавезе и статус.

Прикупљање, обрада, приказивање и коришћење резултата спроводе се на начин којим се обезбеђују поверљивост података и објективност поступка.

Анкетирање студената спроводи се периодично, у складу са динамиком утврђеном Стратегијом обезбеђења квалитета и Акционим планом. Факултет настоји да обезбеди што већи одзив студената и њихово одговорно учешће у вредновању, уз благовремено информисање о значају, циљевима и начину коришћења резултата анкетирања.

Резултати студентског вредновања обрађују се и анализирају на одговарајућем нивоу – предмета, студијског програма, департмана и Факултета – у зависности од области која је предмет вредновања. При тумачењу резултата узимају се у обзир број и структура учесника, релевантност прикупљених података и други показатељи који могу бити значајни за објективно сагледавање квалитета.

Резултати студентског вредновања представљају важан извор информација у поступцима самовредновања и користе се за препознавање добрих пракси, уочавање проблема и утврђивање области у којима је потребно унапређење.

13.3. Студентске иницијативе, предлози и повратне информације

Факултет подстиче студенте да активно учествују у унапређењу квалитета давањем иницијатива, предлога, примедаба и сугестија у вези са студијским програмима, наставним процесом, организацијом студирања, условима рада, расположивим ресурсима, радом стручних служби, остваривањем студентских права и другим питањима од значаја за квалитет студирања.

Студенти своје иницијативе, предлоге, примедбе и сугестије могу износити преко **Студентског парламента, студента продекана, својих представника у органима и телима Факултета**, као и непосредним обраћањем надлежним органима, телима, организационим јединицама и службама Факултета. Факултет обезбеђује и одговарајуће електронске начине за достављање предлога, примедаба и сугестија из области квалитета.

Студентски парламент и студентски представници прикупљају и разматрају питања од значаја за студенте и, у оквиру својих надлежности, покрећу иницијативе пред надлежним органима и телима Факултета. Студентски парламент посебно доприноси препознавању потреба студената и предлагању активности усмерених на унапређење наставе, услова студирања, студентског стандарда и заштите права студената.

Надлежни органи, тела, департмани и стручне службе разматрају студентске иницијативе, предлоге и примедбе који се односе на области из њихове надлежности и, када су оправдани и изводљиви, предузимају одговарајуће активности за унапређење квалитета.

Посебна пажња посвећује се предлозима и примедбама који указују на проблеме који могу утицати на квалитет наставног процеса, услове студирања, доступност ресурса, остваривање студентских права или функционисање служби које пружају подршку студентима.

Информације добијене кроз студентске иницијативе, предлоге, примедбе и сугестије користе се, заједно са резултатима анкетирања и другим показатељима квалитета, у поступцима самовредновања и планирања активности за унапређење квалитета.

13.4. Разматрање резултата студентског вредновања и учешће студената у унапређењу квалитета

На основу резултата вредновања и других релевантних показатеља, надлежни органи, тела и организационе јединице Факултета, у оквиру својих надлежности, утврђују и спроводе одговарајуће активности за унапређење квалитета. Резултати студентског вредновања узимају се у обзир и приликом самовредновања, преиспитивања студијских програма и планирања активности у области обезбеђења квалитета.

Факултет обезбеђује одговарајуће информисање студената о резултатима вредновања и активностима предузетим на основу њихових мишљења и предлога, уз поштовање поверљивости података и заштите података о личности.

Ефекти предузетих активности прате се у наредним циклусима вредновања, чиме се обезбеђује континуирано учешће студената у процесу унапређења квалитета.

14. СИСТЕМАТСКО ПРАЋЕЊЕ И ПЕРИОДИЧНА ПРОВЕРА КВАЛИТЕТА

Стандард: *Факултет систематски и континуирано прати, прикупља и анализира податке о квалитету свих области свог рада и периодично спроводи самовредновање и проверу остварености утврђених стандарда квалитета.*

Систематско праћење и периодична провера квалитета заснивају се на Стратегији обезбеђења квалитета, Акционом плану за спровођење Стратегије, стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета и другим општим актима Факултета, као и на прописима којима се уређују самовредновање, спољашња провера квалитета и акредитација.

Факултет обезбеђује континуирано прикупљање и анализу података и показатеља о квалитету студијских програма, наставног процеса, научноистраживачког и стручног рада, наставника и сарадника, студената, наставне литературе, библиотечких и информатичких ресурса, управљања и ненаставне подршке, простора и опреме, финансирања и учешћа студената у систему обезбеђења квалитета.

У процесу праћења и провере квалитета користе се резултати анкетирања, подаци о реализацији наставе и студијских програма, показатељи успешности студирања, извештаји органа, тела, департмана и служби Факултета, резултати научноистраживачког рада, подаци о ресурсима и финансијском пословању, мишљења студената, запослених, дипломираних студената и послодаваца, као и други релевантни извори података.

Резултати праћења и периодичне провере квалитета користе се за утврђивање степена остварености постављених циљева и стандарда, препознавање добрих пракси, утврђивање слабости и ризика и планирање активности за континуирано унапређење квалитета.

14.1. Континуирано праћење показатеља квалитета

Факултет континуирано и систематски прикупља, прати и анализира податке и показатеље од значаја за процену квалитета свих области свог рада, у складу са Стратегијом обезбеђења квалитета, Акционим планом, овим стандардима и поступцима и другим општим актима Факултета.

Праћењем су обухваћени показатељи који се односе на квалитет студијских програма, наставног процеса, научноистраживачког и стручног рада, наставника и сарадника, студената, уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса, управљања и ненаставне подршке, простора и опреме, финансирања и учешћа студената у систему обезбеђења квалитета.

Подаци и показатељи квалитета прикупљају се из релевантних евиденција и информационих система Факултета, резултата анкетирања и других облика вредновања, извештаја о реализацији наставе и студијских програма, података о успеху и напредовању студената, резултата научноистраживачког рада, извештаја органа, тела,

департмана и стручних служби, као и на основу мишљења студената, запослених, дипломираних студената, послодаваца и других релевантних заинтересованих страна.

Подаци се, у зависности од њихове природе и области на коју се односе, прате и анализирају на нивоу предмета, студијског програма, департмана и Факултета. Приликом анализе, када је то могуће и сврсисходно, врши се поређење са резултатима из претходних периода, постављеним циљевима и утврђеним стандардима, као и са одговарајућим показатељима других високошколских установа.

У прикупљању и анализи података учествују департмани, комисије за обезбеђење квалитета департмана, стручне службе и друге организационе јединице, у складу са својим надлежностима. Центар за обезбеђење квалитета координира активности праћења и вредновања квалитета, обједињује и анализира релевантне податке и припрема одговарајуће анализе и извештаје, док Одбор за обезбеђење квалитета разматра стање система квалитета и предлаже активности и мере за његово унапређење, у складу са Статутом и другим актима Факултета.

Резултати континуираног праћења користе се за сагледавање остварености утврђених стандарда и циљева квалитета, препознавање позитивних кретања и добрих пракси, благовремено уочавање одступања, слабости и ризика, као и за утврђивање области у којима је потребно предузети активности за унапређење.

Прикупљени подаци, анализе и извештаји представљају основу за периодично самовредновање Факултета и студијских програма, праћење реализације Стратегије и Акционог плана и утврђивање мера за унапређење квалитета.

14.2. Периодично самовредновање Факултета и студијских програма

Факултет периодично спроводи поступак самовредновања и оцењивања квалитета свог рада и студијских програма, у складу са законом, подзаконским актима којима су утврђени стандарди за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма, Статутом и другим општим актима Факултета.

Самовредновањем се систематски процењује испуњеност стандарда квалитета у свим областима рада Факултета, анализирају остварени резултати и показатељи квалитета, утврђују предности и слабости и идентификују области у којима је потребно предузети активности за унапређење.

Поступак самовредновања обухвата самовредновање Факултета као високошколске установе и самовредновање студијских програма који се на њему реализују. Самовредновање се спроводи у периодима и за временски период утврђен важећим прописима и Статутом Факултета, као и у поступку припреме за поновну акредитацију установе и студијских програма. Статут ПМФ-а прописује обавезно самовредновање у четвртој години од акредитације, као и током припреме поновне акредитације, за претходни трогодишњи период.

У поступку самовредновања користе се подаци и анализе прикупљени континуираним праћењем квалитета, резултати анкетирања студената и запослених, показатељи успешности студирања, подаци о реализацији студијских програма и наставе, резултати

научноистраживачког и стручног рада, подаци о кадровским, просторним, техничким, библиотечким, информатичким и финансијским ресурсима, мишљења дипломираних студената и послодаваца, као и други релевантни подаци и показатељи.

У поступку самовредновања обезбеђује се активно учешће студената, непосредно и преко њихових представника у органима и телима Факултета, а резултати студентског вредновања представљају обавезан извор података за процену квалитета.

Центар за обезбеђење квалитета координира поступак самовредновања, прикупља и обједињује релевантне податке и анализе и учествује у изради извештаја о самовредновању. Комисије за обезбеђење квалитета департмана учествују у прикупљању и анализи података и самовредновању студијских програма који се реализују на одговарајућем департману. Остали органи, тела, организационе јединице и стручне службе обезбеђују податке и учествују у поступку у оквиру својих надлежности.

На основу спроведеног поступка израђују се **извештаји о самовредновању Факултета и студијских програма**, који садрже оцену испуњености стандарда квалитета, анализу стања и релевантних показатеља, утврђене предности и слабости и предлоге за даље унапређење квалитета.

Извештаји о самовредновању разматрају се и усвајају у складу са надлежностима утврђеним Статутом и другим општим актима Факултета. Резултати самовредновања представљају основу за планирање даљих активности, преиспитивање циљева и приоритета и **утврђивање мера за унапређење квалитета**.

14.3. Праћење реализације Стратегије и Акционог плана

Факултет систематски прати реализацију **Стратегије обезбеђења квалитета и Акционог плана за спровођење Стратегије**, ради процене остварености утврђених циљева, активности и мера у свим областима обезбеђења квалитета.

Акционим планом конкретизују се циљеви и опредељења утврђени Стратегијом и дефинишу активности које је потребно реализовати, рокови за њихово спровођење, одговорни субјекти и, према потреби, начин праћења реализације и очекивани резултати.

Органи, тела, департмани, стручне службе и други субјекти обезбеђења квалитета одговорни су за реализацију активности из Акционог плана које су им поверене и за обезбеђивање података и информација о степену њихове реализације.

Центар за обезбеђење квалитета координира праћење спровођења Стратегије и реализације Акционог плана, прикупља и обједињује податке о реализованим активностима и припрема одговарајуће анализе и извештаје. Одбор за обезбеђење квалитета разматра степен реализације планираних активности, оцењује остварене резултате и предлаже мере и активности за даље унапређење система квалитета.

Приликом праћења реализације Акционог плана утврђује се да ли су планиране активности реализоване у предвиђеним роковима, да ли су остварени очекивани резултати и да ли постоје околности које су утицале на потпуну или делимичну реализацију појединих активности.

У случају да поједине активности нису реализоване или да остварени резултати нису задовољавајући, утврђују се разлози одступања и потреба за изменом начина реализације, рокова, одговорних субјеката или других елемената Акционог плана.

Резултати праћења реализације Стратегије и Акционог плана користе се приликом планирања наредних активности у области обезбеђења квалитета, преиспитивања приоритета и циљева, као и приликом ревизије Акционог плана и Стратегије, када се за то укаже потреба.

О реализацији Стратегије и Акционог плана сачињавају се одговарајући извештаји који се разматрају у складу са надлежностима органа и тела Факултета и представљају један од извора података у поступку самовредновања.

14.4. Утврђивање, спровођење и праћење мера за унапређење квалитета

На основу резултата континуираног праћења показатеља квалитета, самовредновања, анкетирања и других облика вредновања, праћења реализације Стратегије и Акционог плана, као и других релевантних анализа и извештаја, Факултет утврђује и спроводи мере за отклањање уочених недостатака и континуирано унапређење квалитета.

Мере за унапређење квалитета могу бити корективне и превентивне. Корективне мере утврђују се када је уочено одступање од утврђених стандарда, циљева, поступака или очекиваних резултата, са циљем отклањања утврђеног недостатка и његових узрока. Превентивне мере предузимају се ради спречавања настанка могућих одступања и проблема и смањења ризика који могу негативно утицати на квалитет рада Факултета.

Потреба за предузимањем мера може се утврдити на нивоу предмета, студијског програма, департмана, стручне службе, друге организационе јединице или Факултета у целини, у зависности од природе и обима уоченог проблема.

Приликом утврђивања мере анализирају се природа и значај уоченог одступања или проблема, његови могући узроци и последице, област на коју се односи и могућности за његово отклањање. На основу анализе одређују се одговарајућа мера или активности, одговорни субјект за њихово спровођење, рок за реализацију и, када је то могуће, начин или показатељ на основу којег ће се проценити остварени резултат.

Предлоге мера могу давати органи и тела Факултета, Центар за обезбеђење квалитета, Одбор за обезбеђење квалитета, комисије за обезбеђење квалитета департмана, департмани, стручне службе, наставници и сарадници, студенти и други субјекти обезбеђења квалитета, у складу са својим надлежностима. Одговарајуће мере утврђују и доносе надлежни органи, тела и руководиоци Факултета у складу са природом проблема и надлежностима утврђеним Статутом и другим општим актима.

За спровођење утврђених мера одговорни су субјекти којима је њихова реализација поверена. Они предузимају планиране активности у утврђеним роковима и обезбеђују податке и доказе о њиховој реализацији.

Центар за обезбеђење квалитета координира праћење реализације мера у оквиру система обезбеђења квалитета и обједињује релевантне податке о њиховом спровођењу. Одбор за обезбеђење квалитета разматра реализацију и резултате

предузетих мера и, када је потребно, предлаже њихову измену, допуну или предузимање нових мера.

Праћење мера не завршава се утврђивањем да је одређена активност формално реализована, већ обухвата и **процену њених ефеката**. Ефекти се процењују на основу расположивих показатеља квалитета, резултата наредних циклуса вредновања, анкетирања, анализа, извештаја и других релевантних података.

Ако се утврди да предузета мера није довела до очекиваног побољшања, анализирају се разлози њене недовољне ефикасности и, према потреби, мера се мења или допуњује, продужава се период њене реализације или се утврђује нова мера.

Подаци о утврђеним мерама, одговорним субјектима, роковима, степену реализације и остваренim ефектима документују се на одговарајући начин и користе приликом наредног циклуса праћења квалитета, самовредновања и планирања активности за унапређење квалитета.

14.5. Спољашња провера квалитета и акредитација

Факултет учествује у поступцима спољашње провере квалитета и акредитације установе и студијских програма у складу са законом, подзаконским актима и другим прописима којима се уређују обезбеђење квалитета и акредитација у високом образовању.

У поступку спољашње провере квалитета Факултет обезбеђује потребну документацију, податке и доказе о функционисању система обезбеђења квалитета, спроведеном самовредновању и остваренim резултатима.

Факултет благовремено припрема и подноси захтеве и документацију за акредитацију, односно поновну акредитацију установе и студијских програма, у роковима и на начин утврђен важећим прописима. У припреми документације учествују надлежни органи, тела, департмани, Центар за обезбеђење квалитета, комисије за обезбеђење квалитета департмана, стручне службе и други субјекти, у складу са својим надлежностима.

Центар за обезбеђење квалитета координира активности које се односе на припрему података и документације из области обезбеђења квалитета и самовредновања потребне за спољашњу проверу квалитета и акредитацију. Одбор за обезбеђење квалитета разматра резултате самовредновања и друге релевантне показатеље и, у оквиру својих надлежности, предлаже активности за унапређење квалитета и припрему Факултета за поступке спољашњег вредновања.

Извештаји, оцене, препоруке и одлуке надлежних тела добијени у поступку спољашње провере квалитета и акредитације разматрају се на Факултету и користе као извор података за преиспитивање и унапређење система обезбеђења квалитета.

Уколико се у поступку спољашње провере квалитета или акредитације утврде недостаци или дају препоруке за унапређење, надлежни органи, тела и организационе јединице Факултета анализирају налазе и предузимају одговарајуће мере за њихово отклањање, у складу са поступком утврђеним у тачки **14.4. ових Стандарда и поступака**.

Резултати спољашње провере квалитета и акредитације користе се у наредним циклусима самовредновања, при преиспитивању Стратегије и Акционог плана, преиспитивању студијских програма и планирању активности за даље унапређење квалитета.

14.6. Документовање, извештавање и јавност резултата

Факултет обезбеђује систематско документовање активности које се спроводе у оквиру система обезбеђења квалитета, ради праћења њихове реализације, процене остварених резултата и обезбеђивања података за самовредновање и континуирано унапређење квалитета.

Документација о обезбеђењу квалитета обухвата одговарајуће извештаје, анализе, резултате вредновања и анкетирања, податке о реализацији Акционог плана, податке о утврђеним и реализованим мерама за унапређење квалитета, извештаје о самовредновању, документацију из поступака спољашње провере квалитета и акредитације, као и друге податке и доказе од значаја за праћење и процену квалитета.

Органи, тела, департмани, стручне службе и друге организационе јединице Факултета обезбеђују и достављају податке и документацију из области своје надлежности. Центар за обезбеђење квалитета координира прикупљање и обједињавање података и документације од значаја за систем обезбеђења квалитета и припрема одговарајуће анализе и извештаје, у складу са својим надлежностима.

Извештаји и резултати праћења, вредновања и самовредновања разматрају се на нивоу департмана и Факултета, у зависности од области на коју се односе, и достављају надлежним органима и телима ради разматрања и предузимања одговарајућих активности.

Факултет обезбеђује јавност резултата самовредновања и других релевантних информација о систему обезбеђења квалитета објављивањем одговарајућих докумената, извештаја и података на интернет презентацији Факултета и на друге одговарајуће начине.

При објављивању резултата вредновања, извештаја и других података обезбеђује се заштита поверљивих података и података о личности, у складу са законом и општим актима Факултета.

Документација и извештаји из области обезбеђења квалитета чувају се у складу са прописима и општим актима Факултета и користе као основа за праћење промена и тенденција, периодично самовредновање, спољашњу проверу квалитета, акредитацију и планирање даљих активности за унапређење квалитета.

ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Ови Стандарди и поступци представљају основу за планирање, спровођење, праћење, документовање и периодично преиспитивање активности у области обезбеђења и унапређења квалитета на Факултету.

Сви субјекти система обезбеђења квалитета дужни су да, у оквиру својих надлежности, учествују у спровођењу утврђених стандарда и поступака и да Центру за обезбеђење квалитета и другим надлежним органима и телима Факултета обезбеде податке и информације неопходне за праћење, вредновање, самовредновање и унапређење квалитета.

Поступци утврђени овим документом спроводе се у складу са законом, подзаконским актима, Статутом Факултета, Стратегијом обезбеђења квалитета, Акционим планом за спровођење Стратегије обезбеђења квалитета и другим општим актима Факултета.

Измене и допуне ових Стандарда и поступака врше се по поступку по којем су донети, када се за тим укаже потреба услед измене прописа, општих аката Факултета, резултата самовредновања и спољашње провере квалитета или потребе за унапређењем система обезбеђења квалитета.

Ступањем на снагу ових Стандарда и поступака престају да важе раније донети Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета Факултета.

Ови Стандарди и поступци ступају на снагу даном доношења од стране Наставно-научног већа Факултета.